

**OP-Pohjola-ryhmän
osavuositarkastus 1.1.–30.6.2014**

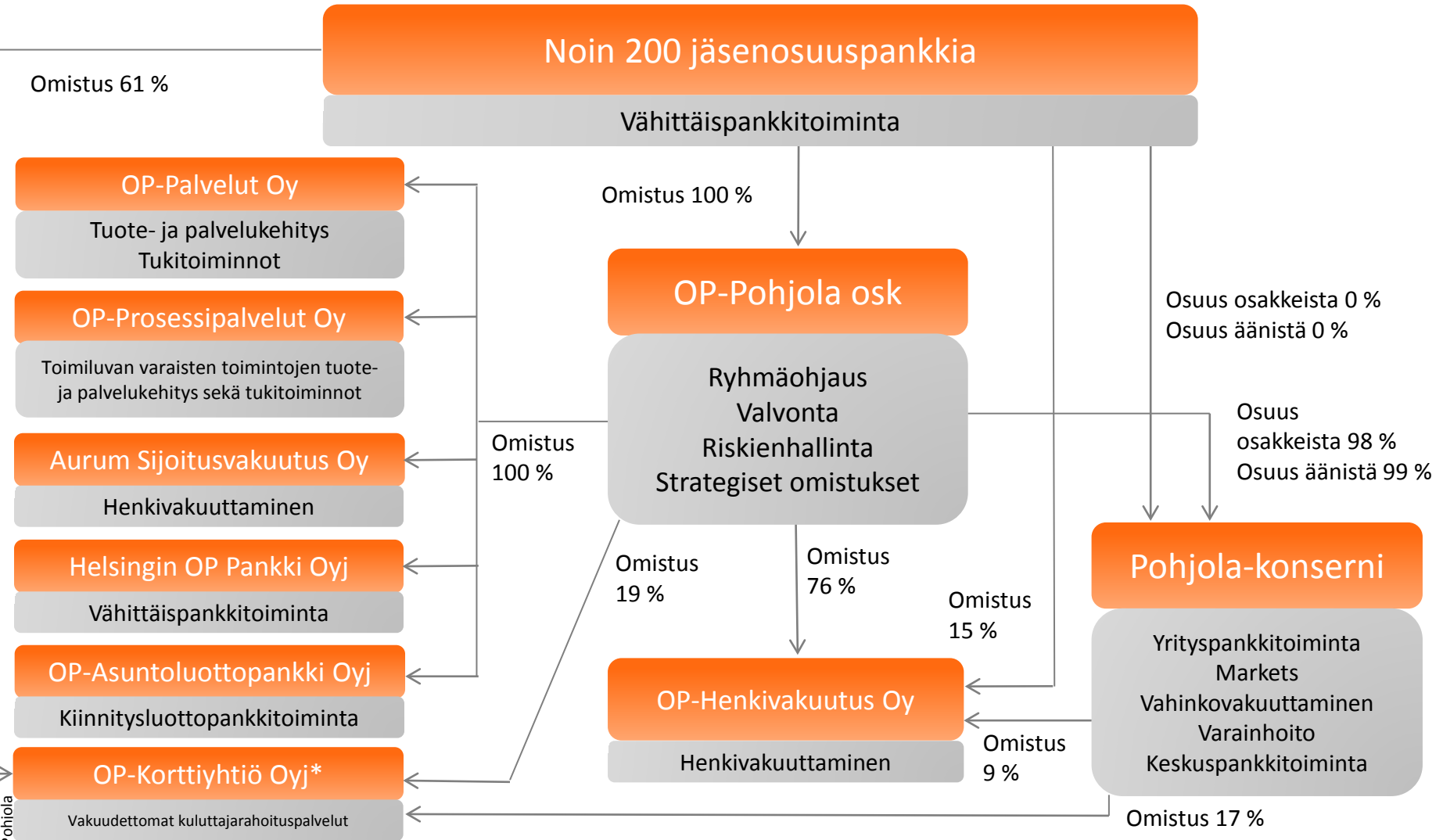
Sisällysluettelo

- OP-Pohjola-ryhmä
- Tulos
- Vuosineljännes
- Vakavaraisuus
- Tase
- Luotot ja asiakasvarat
- Asiakkaat ja jäsenet ym
- 5-vuotistarkastelu

OP-Pohjola-ryhmä

OP-Pohjola-ryhmä

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitokset vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista. Fiva valvoo OP-Pohjola-ryhmää konsolidoidusti.

*) OP-Pohjola-ryhmän omistusosuus 100 %, josta OP-Pohjola-keskusyhteisökonsernin omistusosuus yhteensä 39 %

OP-Pohjola-ryhmän segmenttijako

Pankkitoiminta

- Osuuspankit, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Korttiyhtiö Oyj ja OP-Asuntoluottopankki Oyj.
- Pohjola-konsernin pankkitoimintasegmentti
- Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö

Vahinkovakuutus

- Pohjola Vakuutus Oy, Vakuutusosakeyhtiö Eurooppalainen, A-Vakuutus Oy, Seesam Insurance AS, Omasairaala Oy ja Pohjola Terveys Oy

Varallisuudenhoito

- Pohjola-konsernin varainhoitosegmentti
- OP-Henkivakuutus Oy, OP-Rahastoyhtiö Oy ja Aurum Sijoitusvakuutus Oy.

Muu toiminta

- OP-Pohjola osk, OP-Palvelut Oy, OP-Prosessipalvelut Oy ja Pohjolan konsernitoiminnot.

OP-Pohjola-ryhmän avainlukuja

	1-6/2014	1-6/2013	Muutos, %	1-12/2013
Tulos ennen veroja, milj. e	488	395	23,7	701
Pankkitoiminta	294	188	56,4	404
Vahinkovakuutus	133	99	34,2	166
Varallisuudenhoito	99	77	28,7	113
Palautukset omistajajäsenille ja OP- bonusasiakkaille	98	96	2,0	193
	30.6.2014	31.12.2013	Muutos, %	
Ydinvakavaraisuus CET1, % / Core Tier 1**	12,8	17,1	-4,3 *	
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään (rava) **	1,69	2,19	-0,50 *	
Yli 90 päivää erääntyneet saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,44	0,42	0,02 *	
Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteiset asiakkaat (1000)	1 554	1 518	2,4	

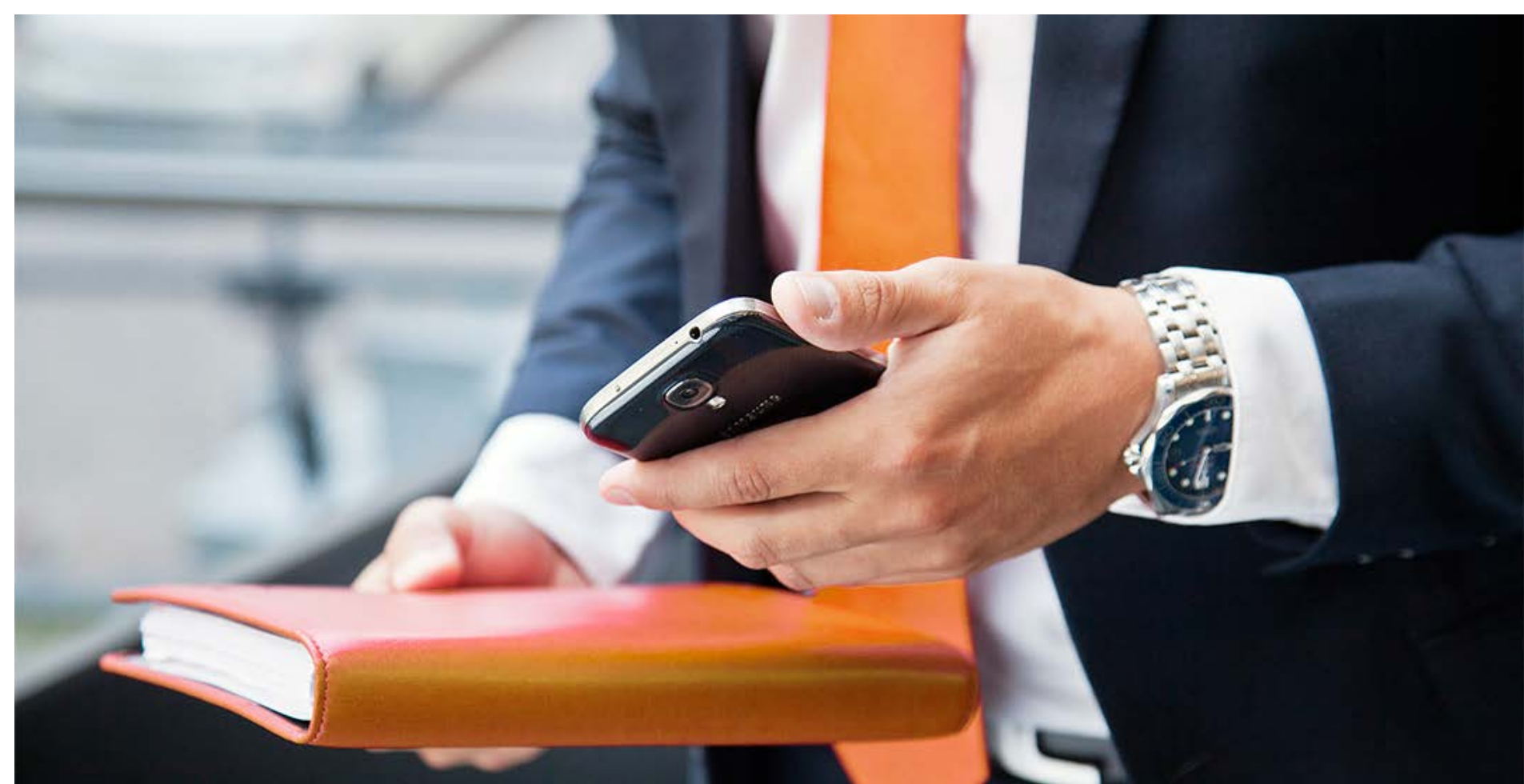
* suhdeluvun muutos

** vertailutiedot esitetty arviona 1.1.2014 voimaan tulleen sääntelyn mukaisina

Keskinäinen vastuu, talletussuoja ja sijoittajien turva

- Yhteenliittymälainsäädännön mukaisesti osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu keskusyhteisöstä (OP-Pohjola osk), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista, keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä sekä sellaisista luottolaitoksista, rahoituslaitoksista ja palveluyrityksistä, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet.
- Keskusyhteisön jäseniä olivat katsauskauden lopussa OP-Pohjola-ryhmän osuuspankit sekä Pohjola Pankki Oyj, Helsingin OP Pankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj, OP-Korttiyhtiö Oyj ja OP-Prosessipalvelut Oy.
- Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaan keskusyhteisö on oikeutettu ohjaamaan jäsenluottolaitoksia ja sillä on velvollisuus valvoa niiden toimintaa. Talletuspankkien yhteenliittymää valvotaan konsolidoidusti. Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat laissa säädetyllä tavalla keskinäisessä vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista. Siten siis esimerkiksi OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöt eivät kuulu keskinäisen vastuun piiriin.
- OP-Pohjola-ryhmään kuuluvia talletuspankkeja eli osuuspankkeja, Pohjola Pankki Oyj:tä sekä Helsingin OP Pankki Oyj:tä pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina. Myös sijoittajien korvausrahaa koskevan lainsäädännön mukaan OP-Pohjola-ryhmää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä kokonaisuutena.

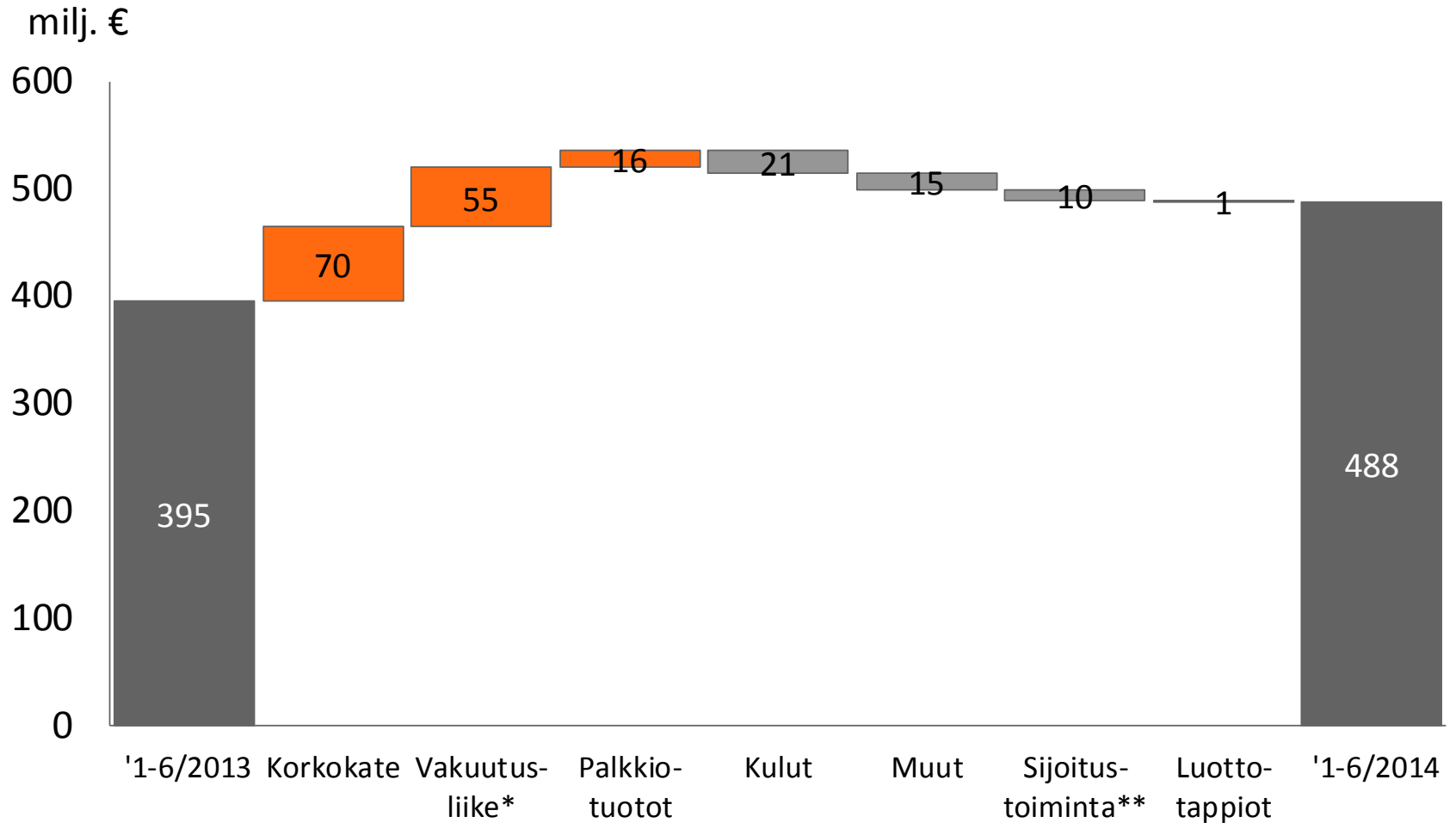

Tulos

OP-Pohjola-ryhmä

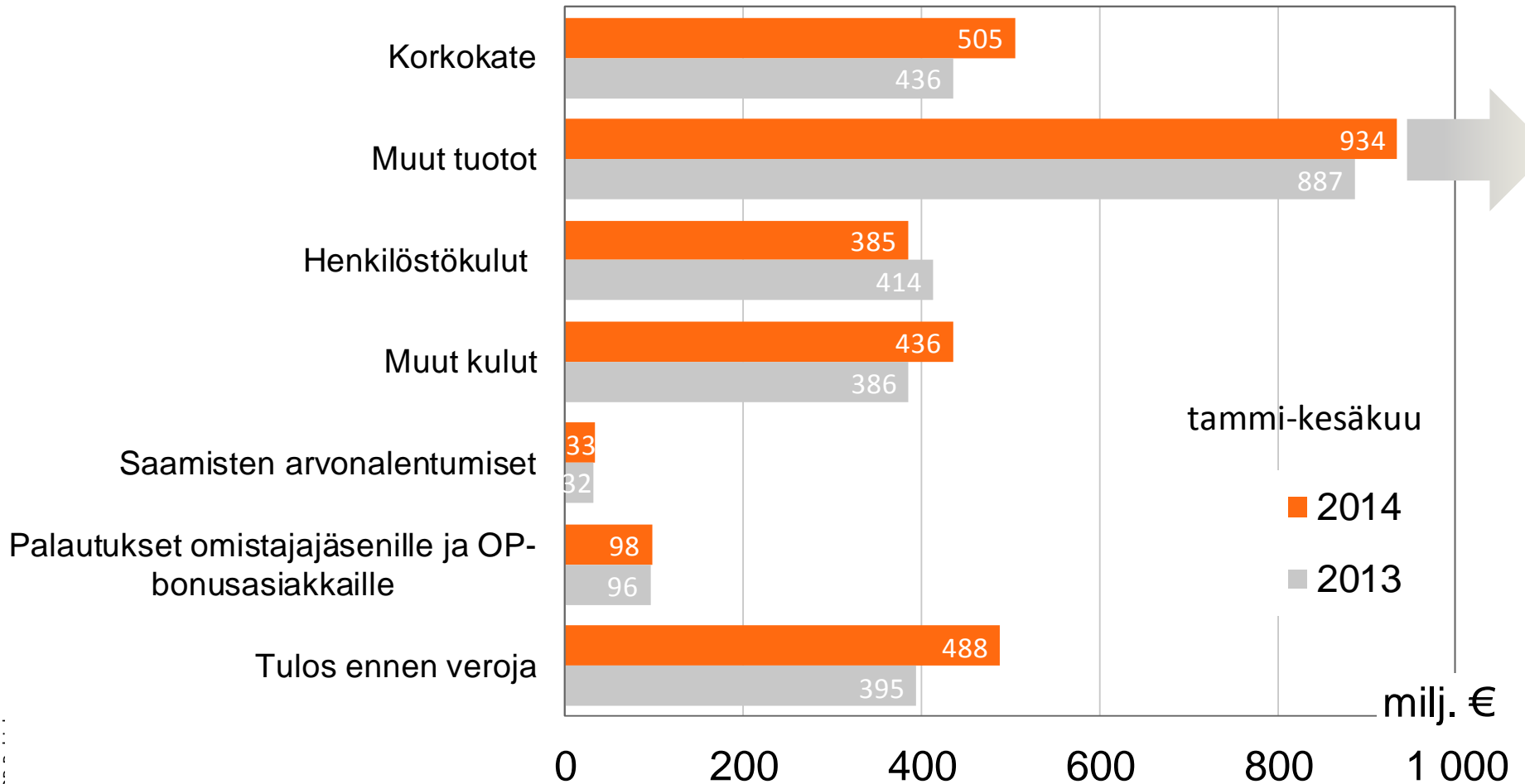
Tulos ennen veroja

*) Henki- ja vahinkovakuutus **) Sijoitustoiminta = Henkivak. sij.tuotot (pl. vastuvelkaa suojaavat johdannaiset) + Vahinkovak. sij.tuotot + Sij.toiminnan nettotuotot + Kaupankäynnin nettotuotot

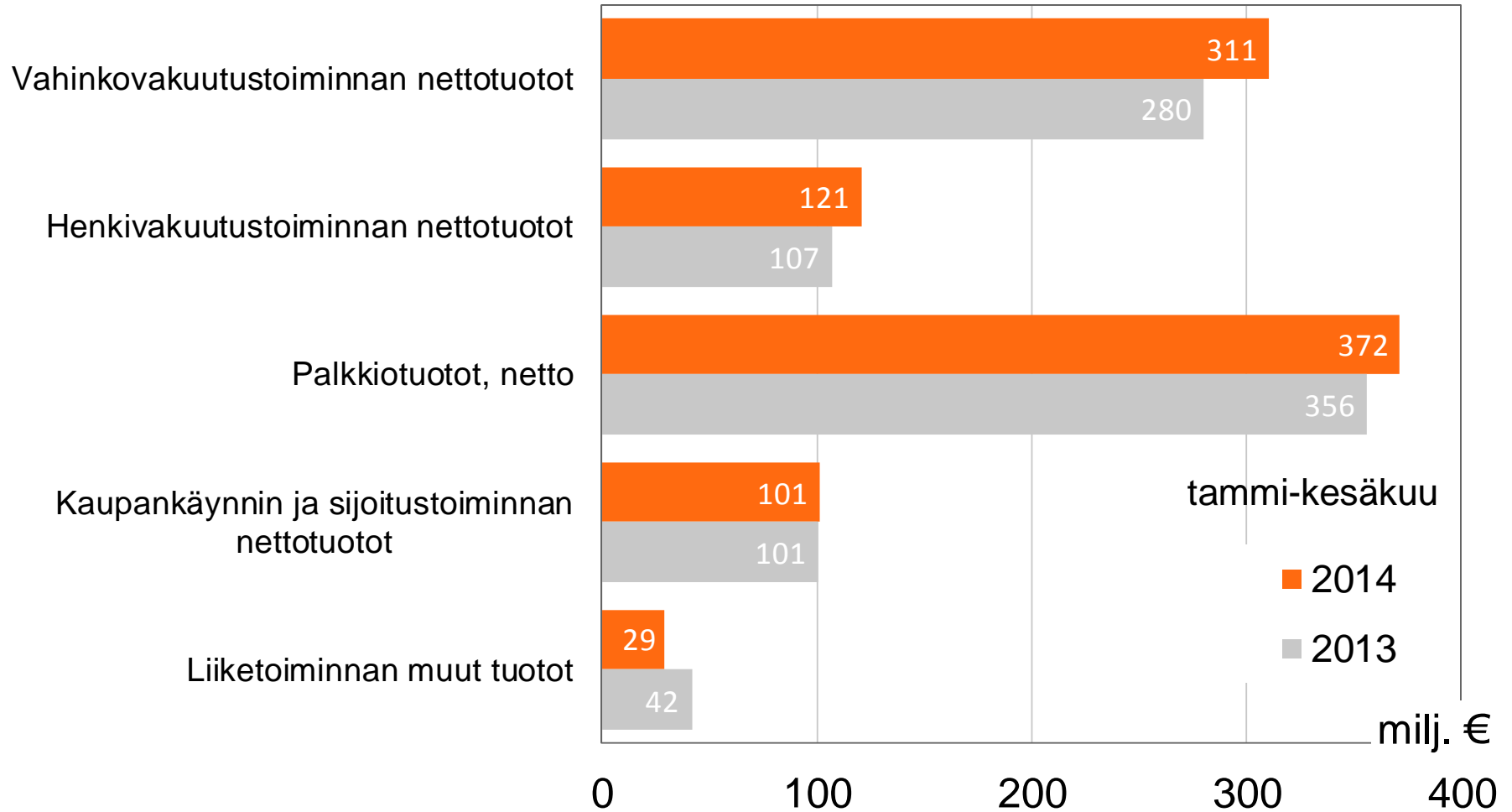
OP-Pohjola-ryhmä

Tuloslaskelman pääerät

OP-Pohjola-ryhmä Muut tuotot

OP-Pohjola-ryhmä

Tuloslaskelma

tammi-kesäkuu milj. €	2014	2013	Muutos	
			milj. e	%
Korkotuotot	1 333	1 241	92	7,4
Korkokulut	828	806	22	2,8
Korkokate	505	436	70	16,0
Saamisten arvonalentumiset	33	32	1	3,9
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	472	404	68	16,9
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	311	280	31	10,9
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	121	107	14	13,0
Palkkiotuotot, netto	372	356	16	4,4
Kaupankäynnin nettotuotot	55	52	4	7,5
Sijoitustoiminnan nettotuotot	46	49	-3	-6,1
Liiketoiminnan muut tuotot	29	42	-13	-31,0
Henkilöstökulut	385	414	-29	-6,9
Muut hallintokulut	215	182	33	18,1
Liiketoiminnan muut kulut	221	204	17	8,1
Palautukset omistajajäsenille ja OP- bonusasiakkaille	98	96	2	2,0
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1	1	0	-12,0
Tulos ennen veroja	488	395	93	23,7

OP-Pohjola-ryhmä

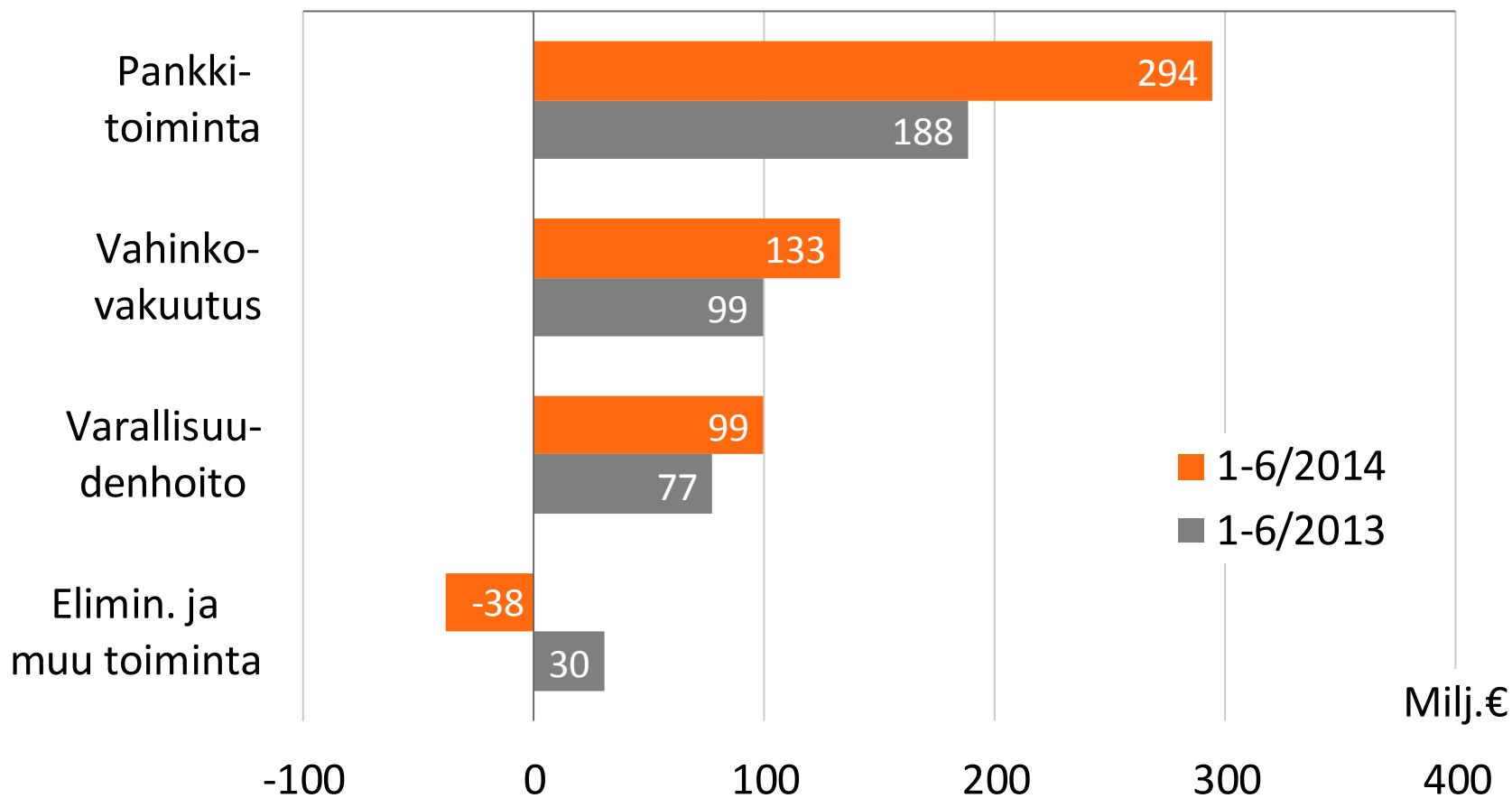
Segmenttikohtainen tuloslaskelma

1-6/2014

milj. €	Pankki- toiminta	Vahinko- vakuutus	Varallisuus- denhoito	Elimin. ja muu toiminta	Yhteensä
Korkokate	524	-12	1	-8	505
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	0	315	0	-4	311
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	0	0	61	59	121
Palkkiotuotot, netto	341	8	81	-59	372
Muut tuotot	92	6	6	28	131
Tuotot yhteensä	957	317	149	16	1 440
Henkilöstökulut	237	54	12	82	385
Muut kulut	304	130	38	-36	436
Kulut yhteensä	541	184	50	46	821
Arvon alentumiset	33	0	0	0	33
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Palautukset omistajajäsenille	89	0	0	9	98
Tulos ennen veroja	294	133	99	-38	488

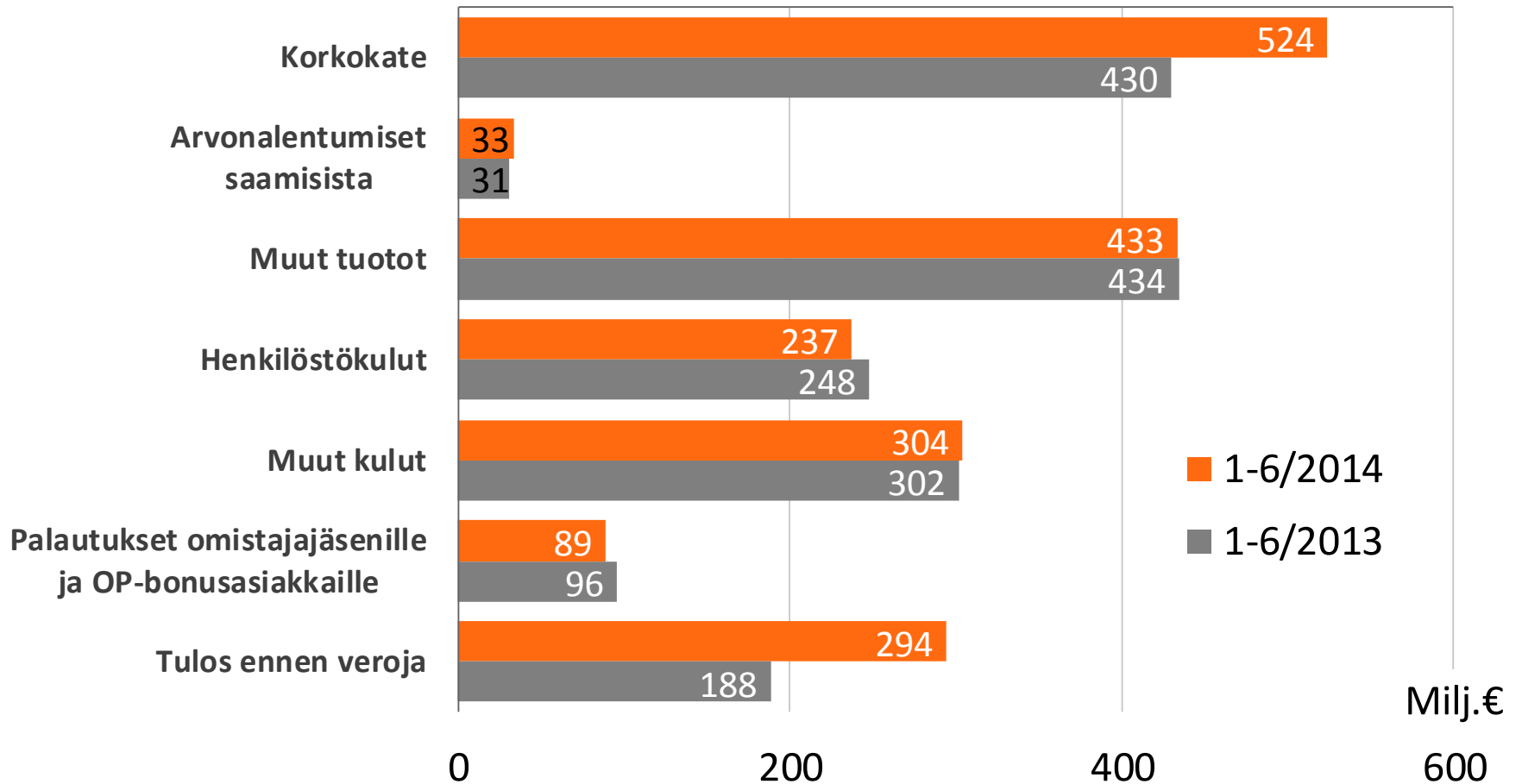
OP-Pohjola-ryhmä

Tulos ennen veroja liiketoimintasegmenteittäin

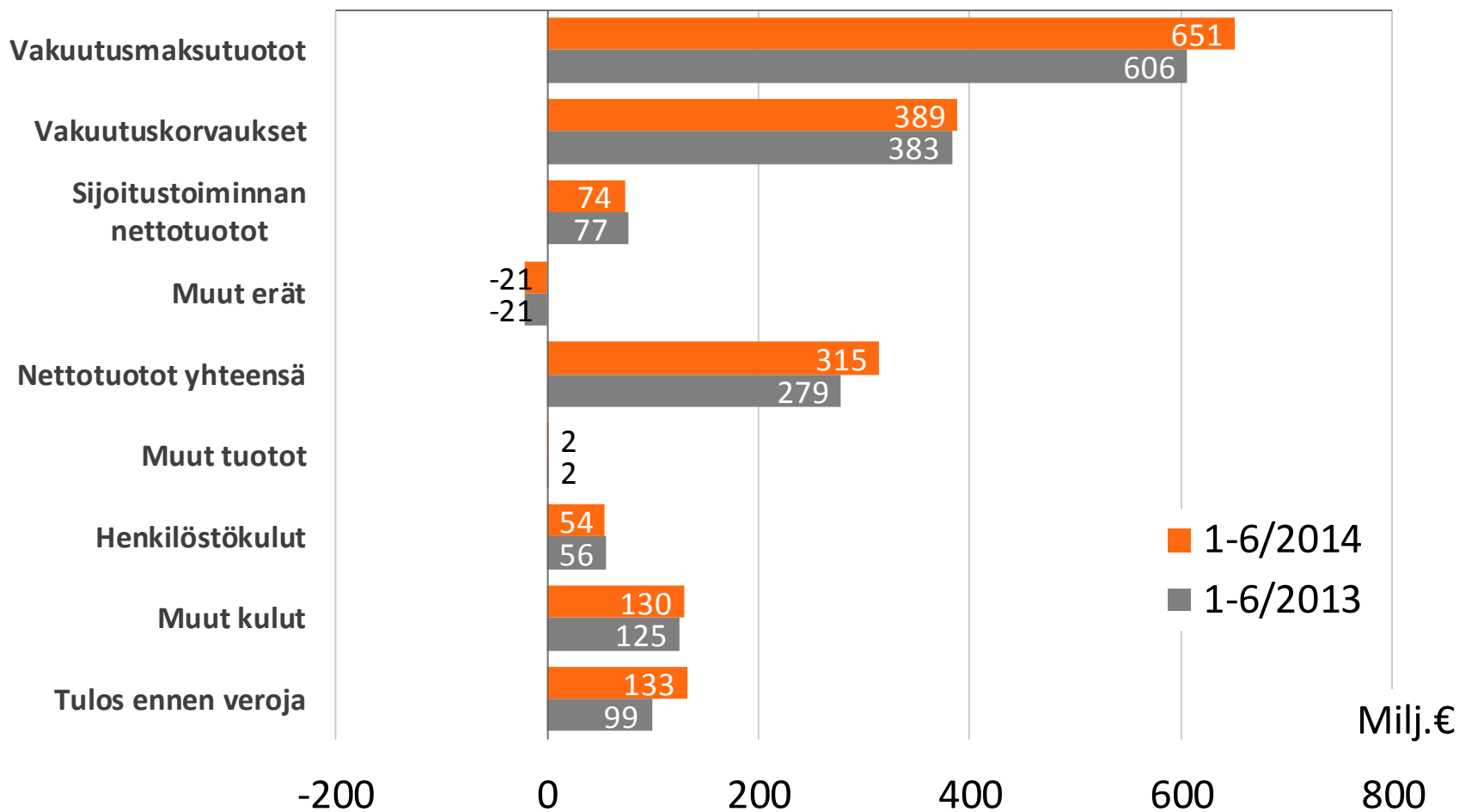
OP-Pohjola-ryhmä

Pankkitoiminta

OP-Pohjola-ryhmä

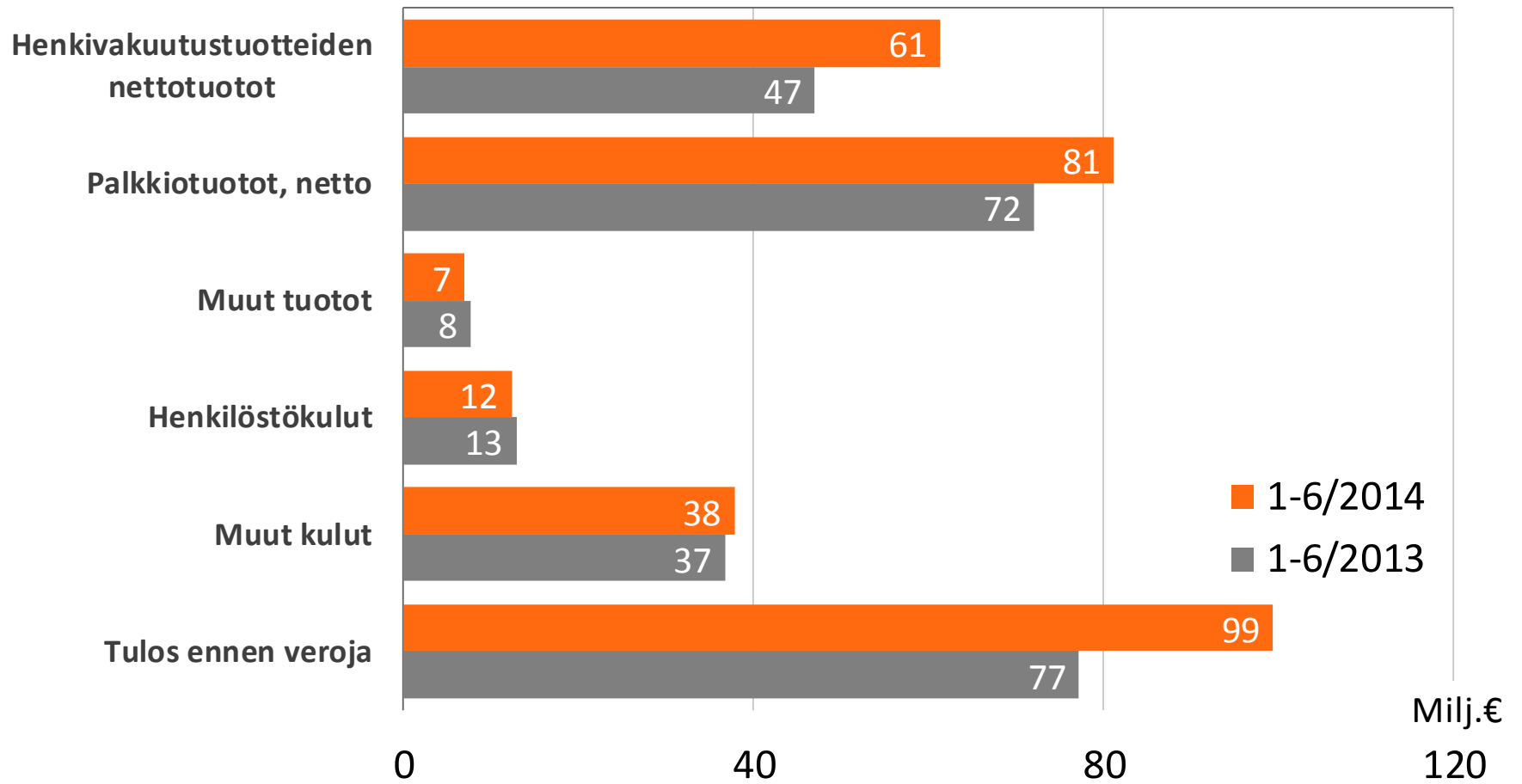
Vahinkovakuutus

OP-Pohjola-ryhmä

Varallisuudenhoito

Vuosineljännes

OP-Pohjola-ryhmä

Tuloslaskelman pääerät vuosineljänneksittäin

milj. €	2013				2014			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Korkokate	215	221	232	247	251	254		
Muut tuotot	473	413	410	364	485	449		
Tuotot yhteensä	688	634	642	611	737	703		
Henkilöstökulut	211	203	176	202	195	190		
Muut kulut	187	199	184	236	225	210		
Kulut yhteensä	398	402	360	438	420	401		
Saamisten arvon alentumiset	9	23	17	34	10	23		
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille	48	48	49	49	49	49		
Tulos ennen veroja	234	161	216	90	257	231		

OP-Pohjola-ryhmä

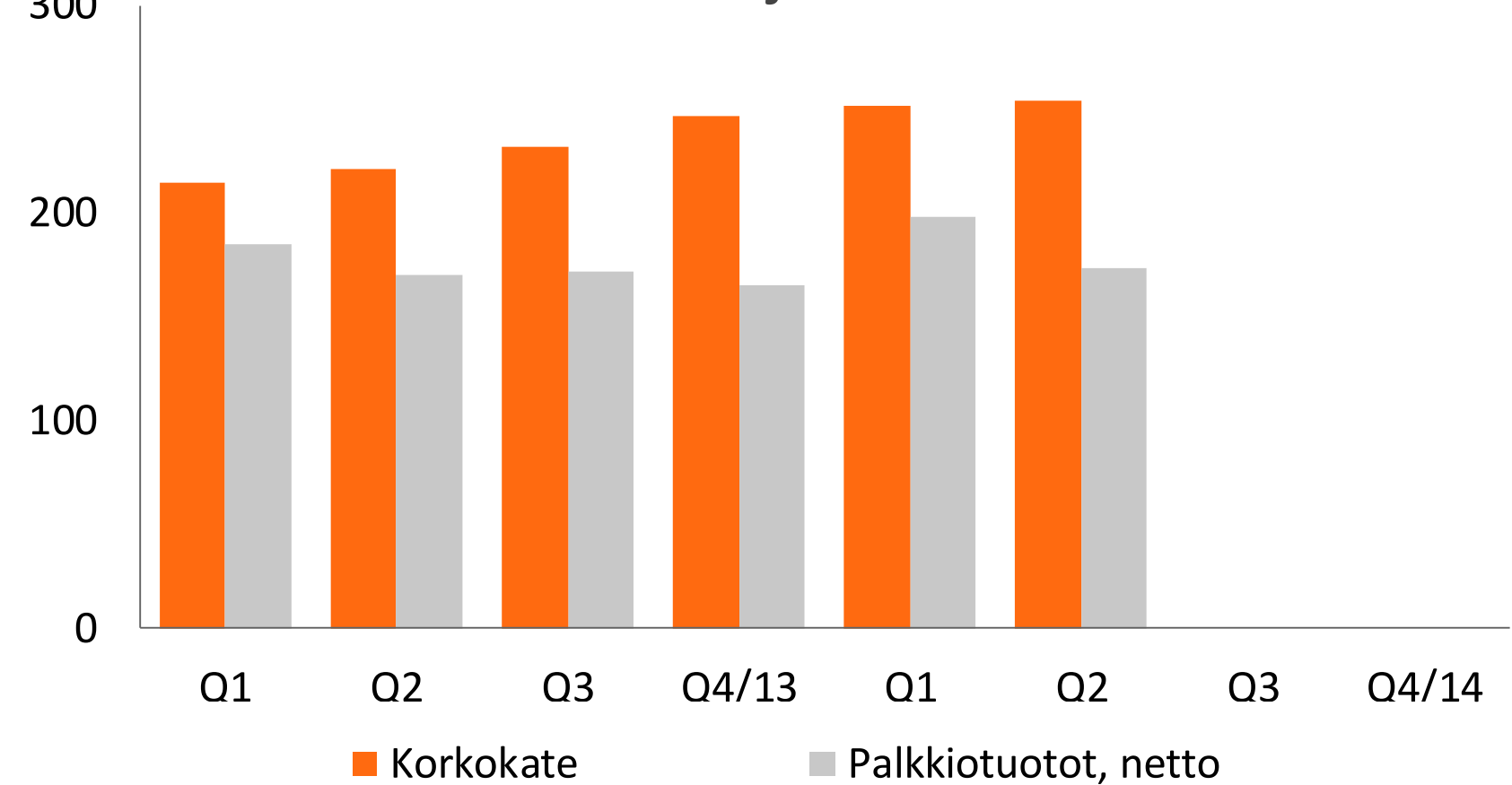
Muut tuotot vuosineljänneksittäin

milj. €	2013				2014			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	143	137	147	96	151	159		
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	70	36	37	31	80	41		
Palkkiotuotot, netto	185	171	172	166	198	174		
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	55	46	35	46	43	58		
Muut tuotot	20	23	18	25	13	17		
Yhteensä	473	413	410	364	485	449		

OP-Pohjola-ryhmä

Korkokate ja palkkiotuotot, netto vuosineljänneksittäin

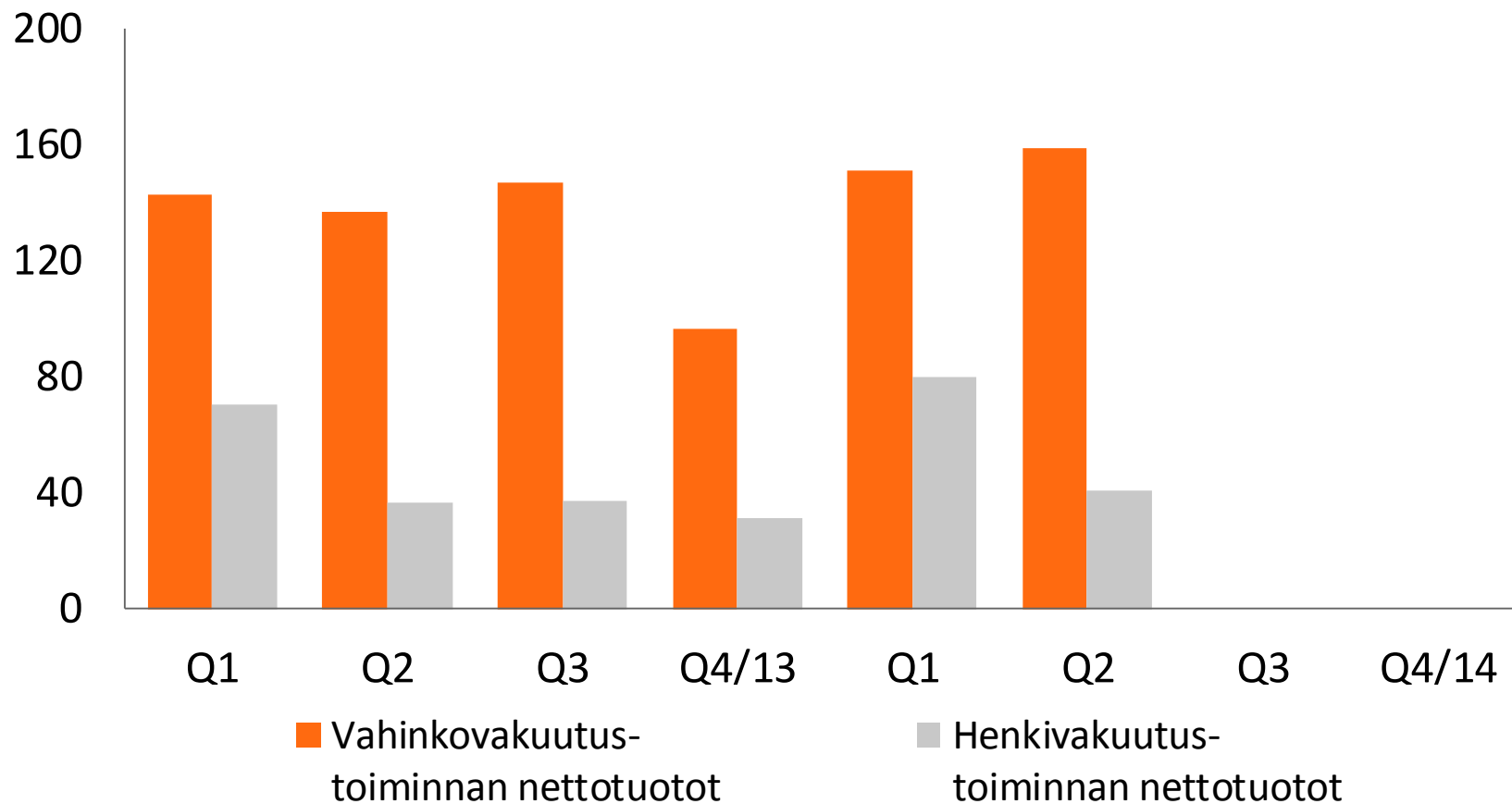
milj. €

OP-Pohjola-ryhmä

Vahinko- ja henkivakuutustoiminnan nettotuotot vuosineljänneksittäin

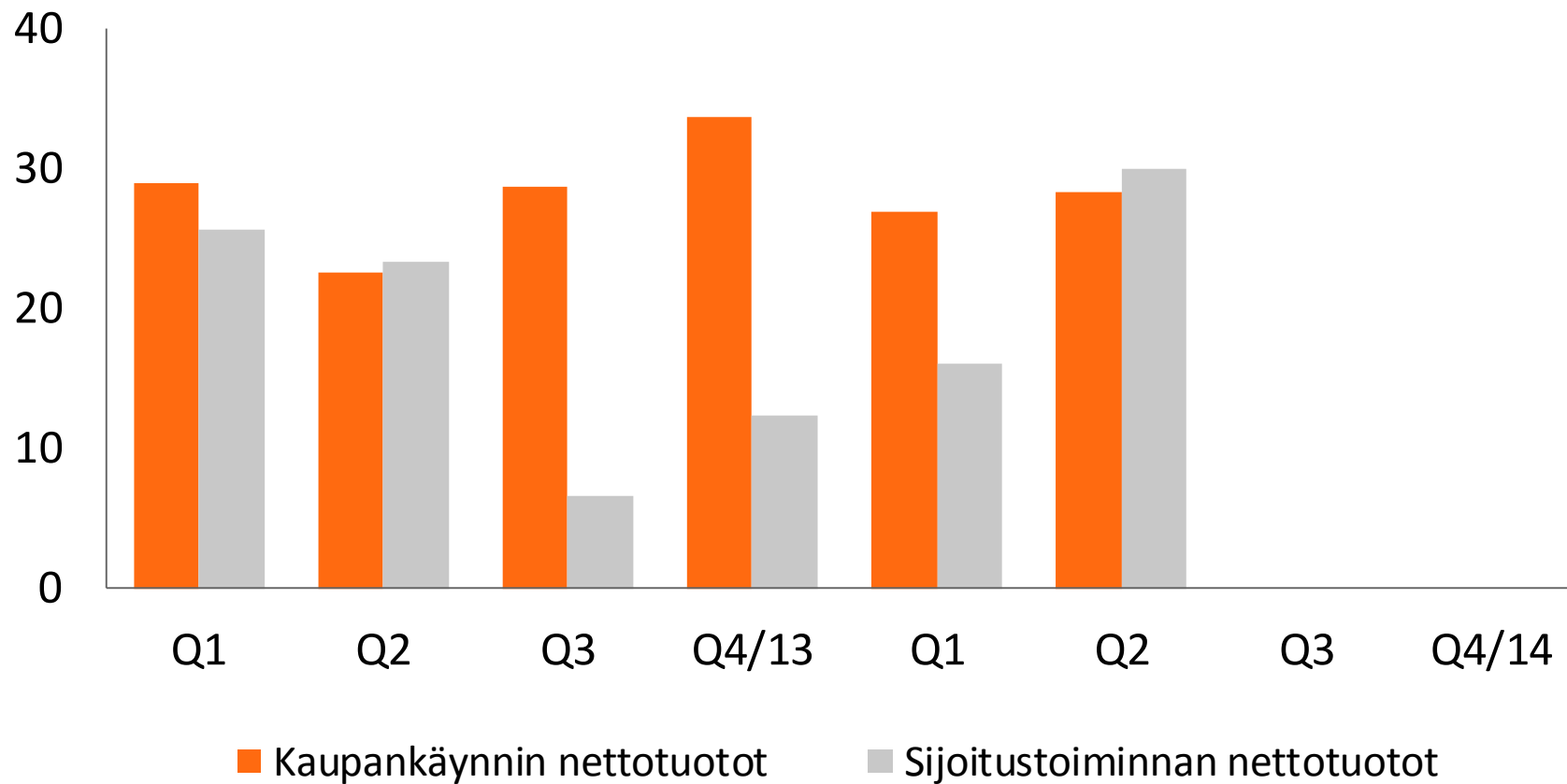
milj. €

OP-Pohjola-ryhmä

Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot vuosineljänneksittäin

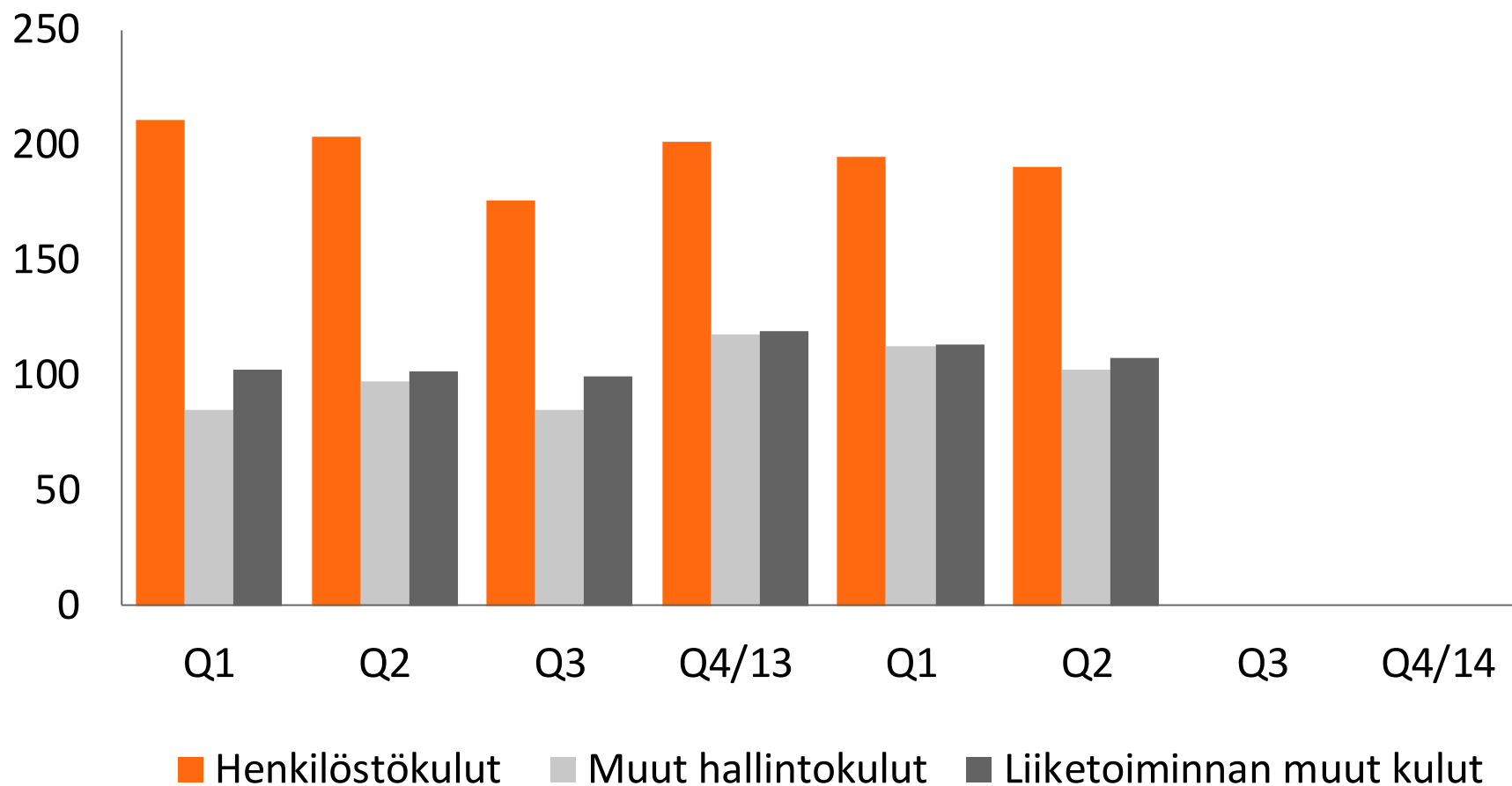
milj. €

OP-Pohjola-ryhmä

Kulut vuosineljänneksittäin

milj. €

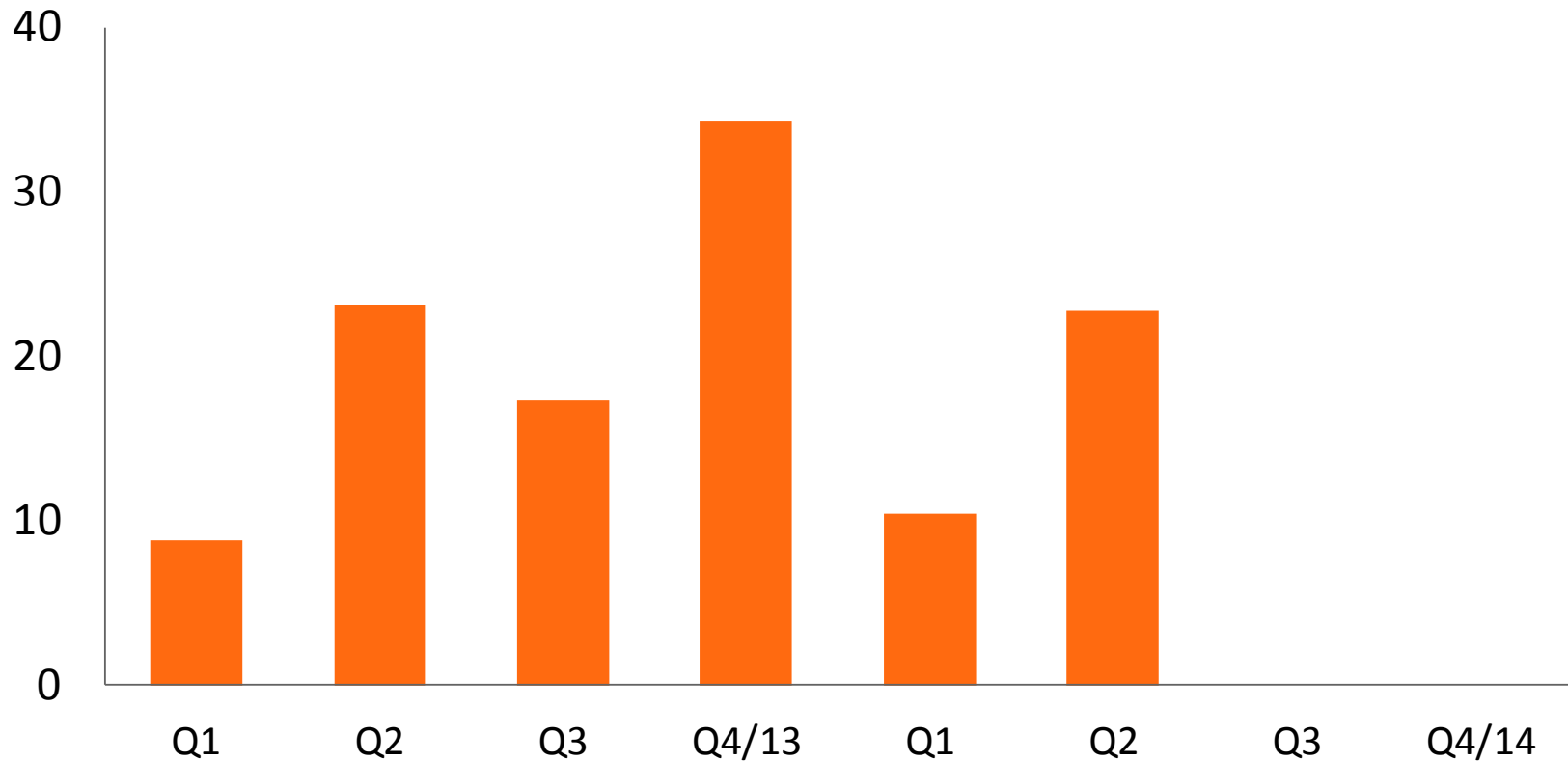

OP-Pohjola-ryhmä

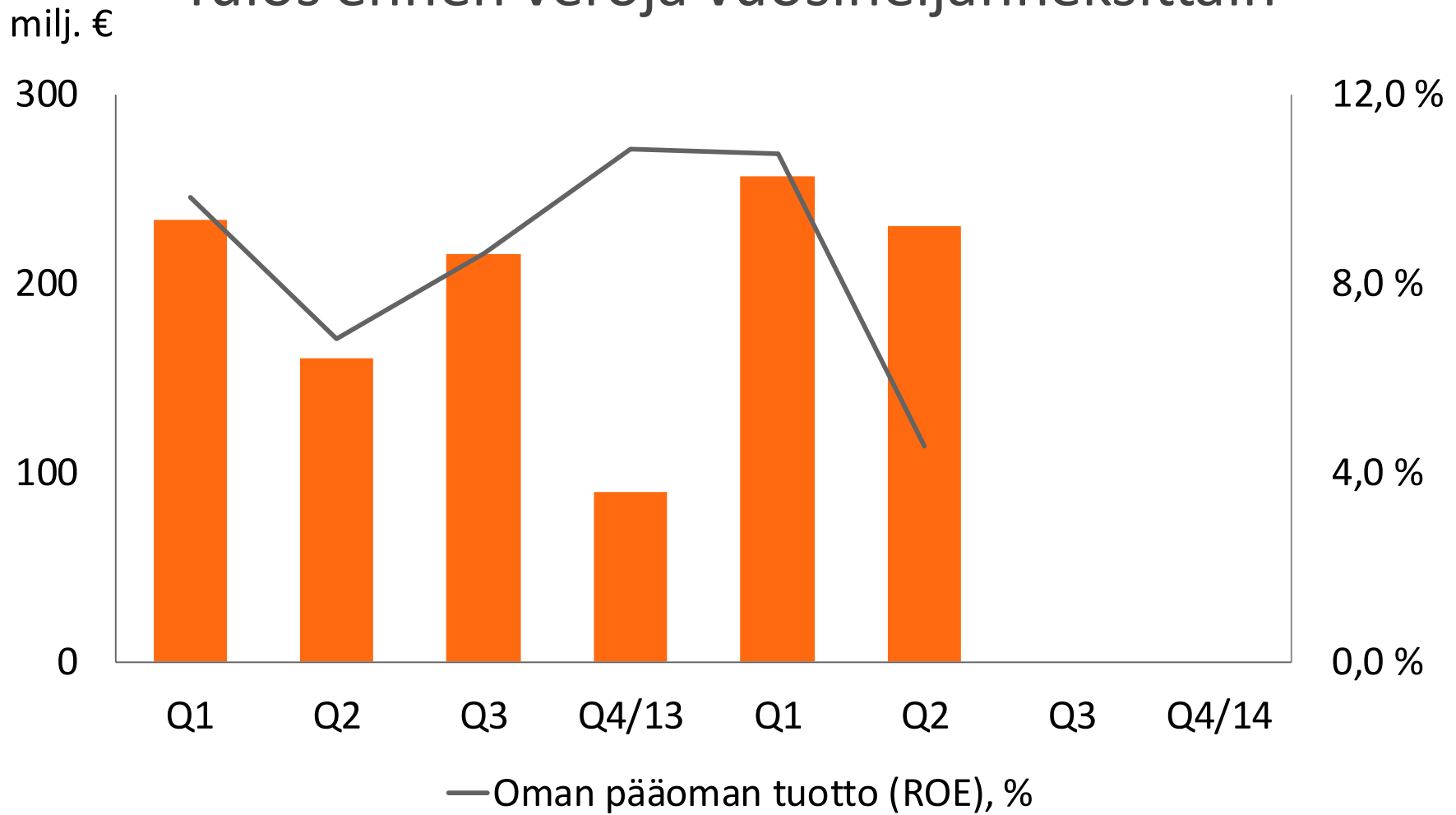
Saamisten arvonalentumiset vuosineljänneksittäin

milj. €

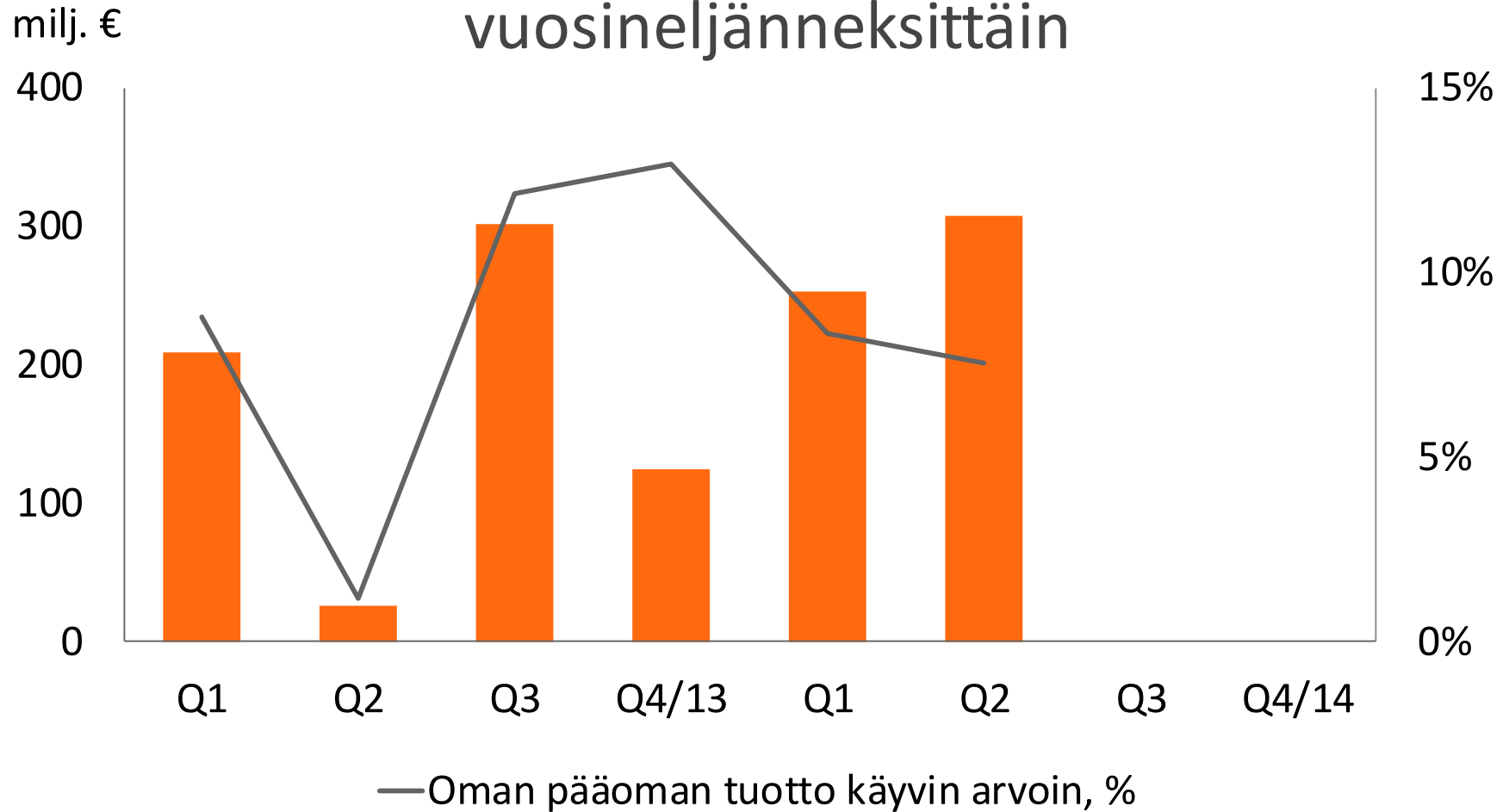
OP-Pohjola-ryhmä

Tulos ennen veroja vuosineljänneksittäin

OP-Pohjola-ryhmä

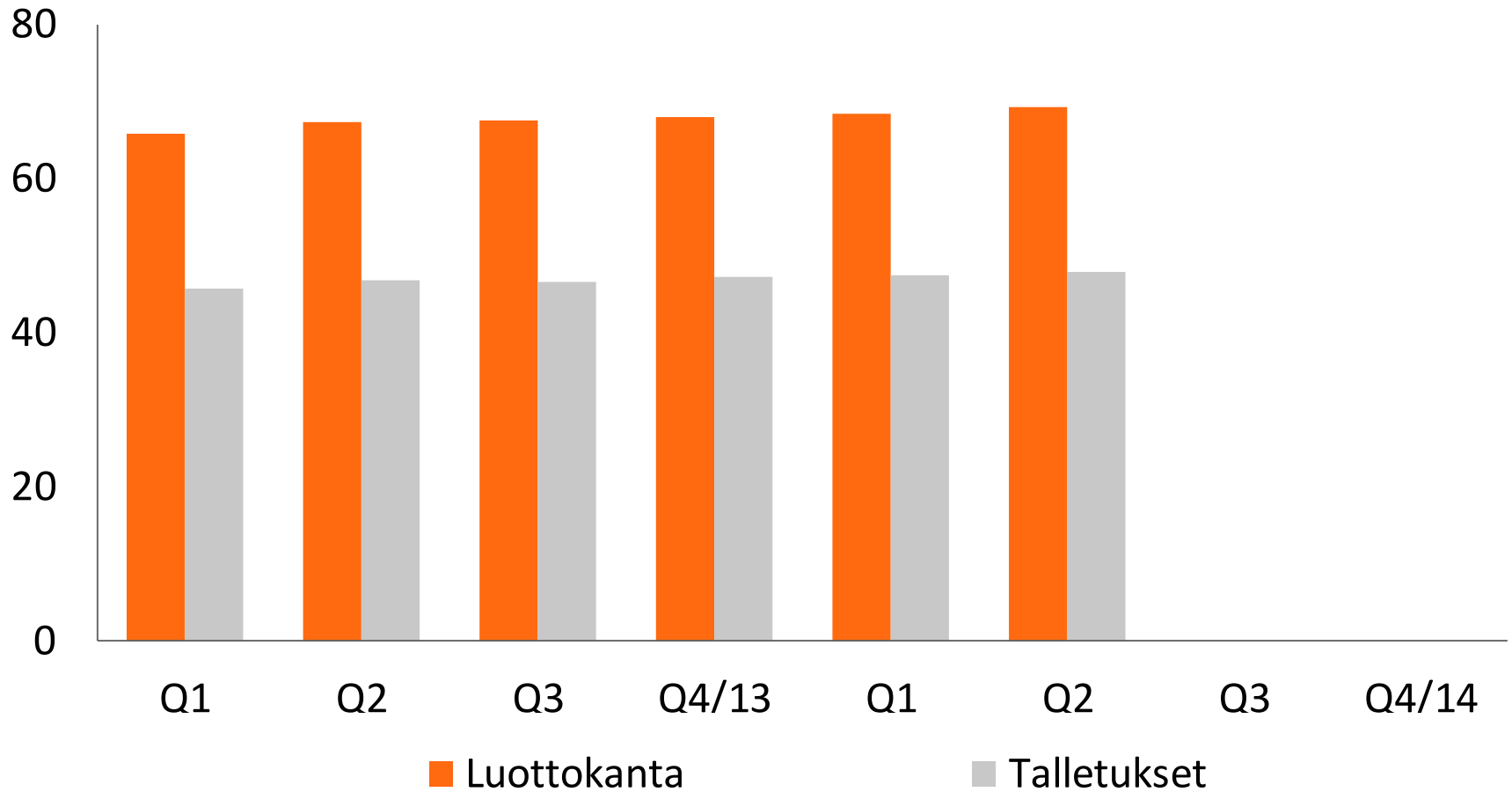
Tulos ennen veroja käyvin arvoin vuosineljänneksittäin

OP-Pohjola-ryhmä

Luotot ja talletukset vuosineljänneksittäin

mrd. €

■ Luottokanta

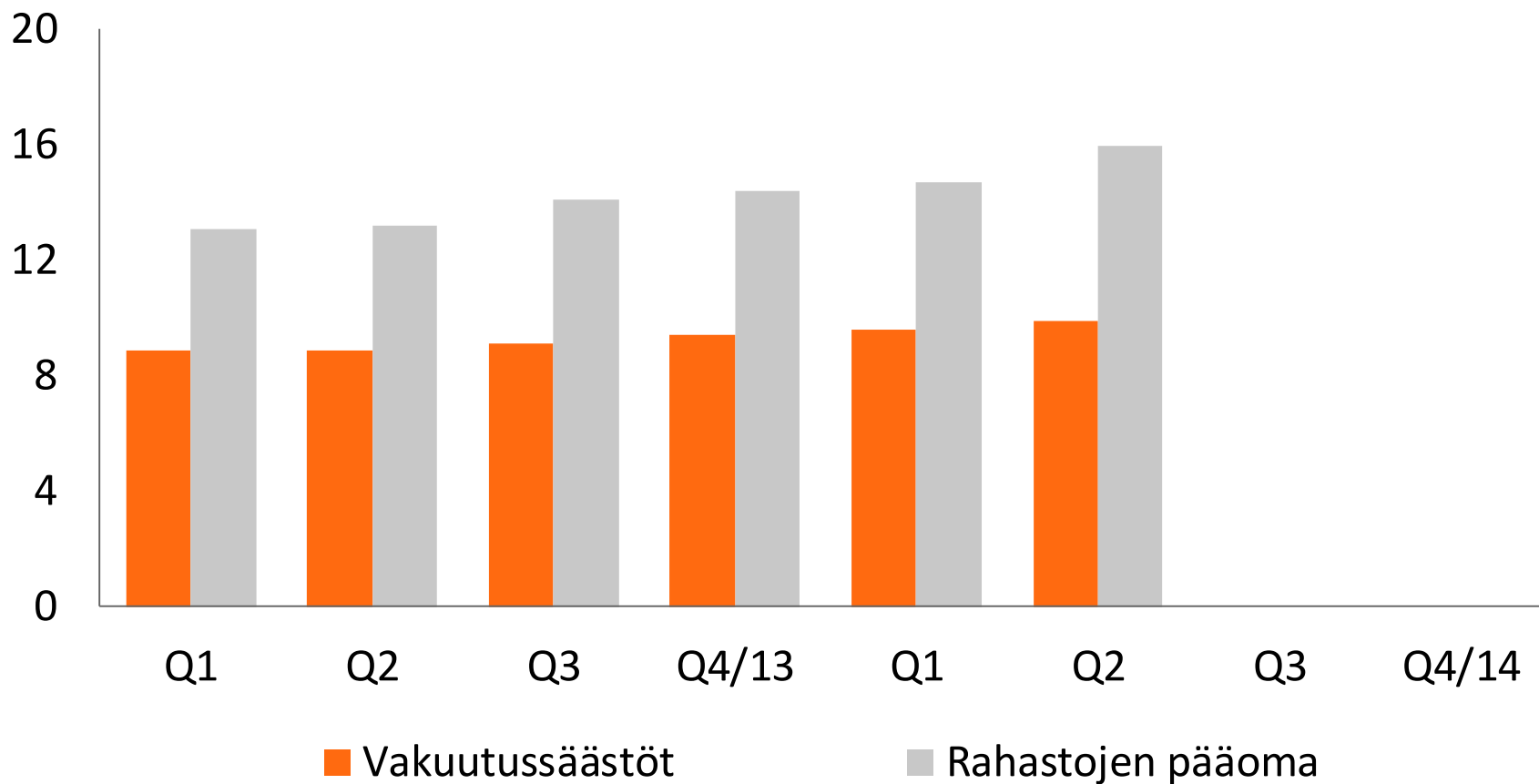
■ Talletukset

OP-Pohjola-ryhmä

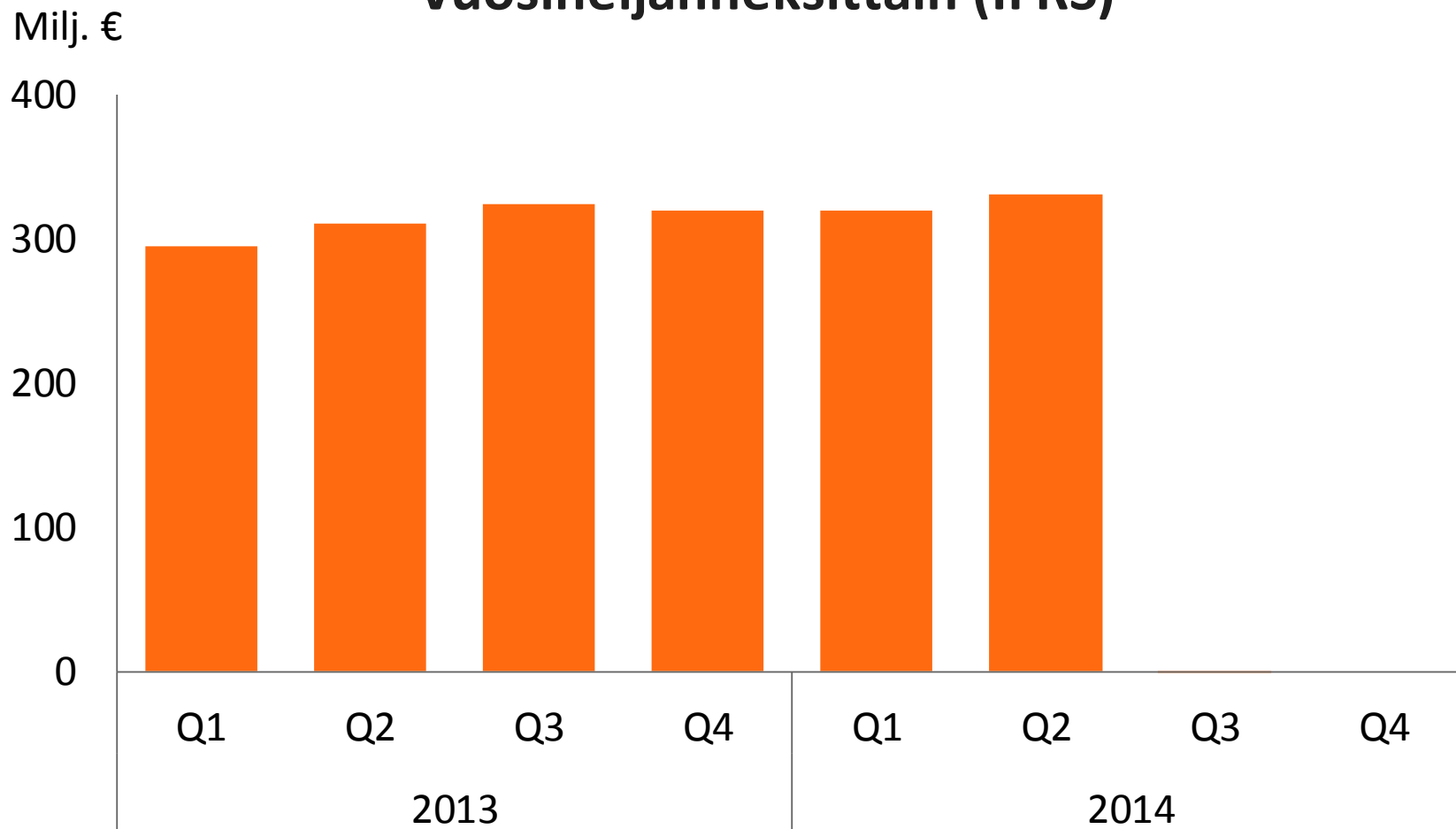
Henkivakuutustoiminnan vakuutussäästöt ja sijoitusrahastojen pääoma

mrd. €

OP-Pohjola-ryhmä

Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot vuosineljänneksittäin (IFRS)

Vakavaraisuus

Kaksi eri vakavaraisuussuhdelukua

Luottolaitosvakavaraisuus =
osuuspankkien yhteenliittymän
vakavaraisuus

- Ryhmän toiminta perustuu lakiin talletuspankkien yhteenliittymistä.
- Laki talletuspankkien yhteenliittymästä asettaa osuuspankkien yhteenliittymälle omien varojen vähimmäismäärän, joka lasketaan CRR:n vakavaraisuutta koskevien säännösten mukaan.
- Laki talletuspankkien yhteenliittymistä asettaa osuuspankkien yhteenliittymälle omien varojen vähimmäismäärän, joka lasketaan luottolaitostoiminnasta annetun lain vakavaraisuutta koskevien säännösten mukaan.
- Osuuspankkien yhteenliittymä muodostuu yhteenliittymän keskusyhteisöstä (OP-Pohjola osk), keskusyhteisön jäsenluottolaitoksista ja niiden konsolidointiryhmiin kuuluvista yrityksistä. OP-Pohjola-ryhmän vakuutusyhtiöihin tehdyillä sijoituksilla on merkittävä vaikutus luottolaitosten vakavaraisuussäännösten mukaisesti laskettuun vakavaraisuuteen, vaikka vakuutusyhtiöt eivät kuuluakaan osuuspankkien yhteenliittymään.

Rava-vakavaraisuus =
OP-Pohjola-ryhmän vakavaraisuus

- OP-Pohjola-ryhmä muodostaa rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (rava) valvonnasta annetun lain tarkoittaman rahoitus- ja vakuutusryhmittymän. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymille on säädetty oma vakavaraisuusvaatimus.
- OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus lasketaan konsolidointimenetelmän mukaisesti.
  - Siinä ryhmittymän taseen mukaisiin omiin pääomiin lisätään sellaisia pankki- tai vakuutusalan säännösten mukaisia omiin varoihin luettavia eriä, jotka eivät sisälly omiin pääomiin.
  - Omiin varoihin ei voida sisällyttää eriä, jotka eivät ole käytettävissä muiden ryhmittymään kuuluvien yritysten tappioiden kattamiseksi.
- Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä muodostuu luottolaitosten konsolidoidusta omien varojen vaateesta ja vakuutusyhtiöiden yhteenlasketuista toimintapääomien vähimmäisvaatimuksista.

Kummankin vakavaraisuussäännösten mukaan tarkasteltuna
OP-Pohjola-ryhmän riskinkantokyky on vahva.

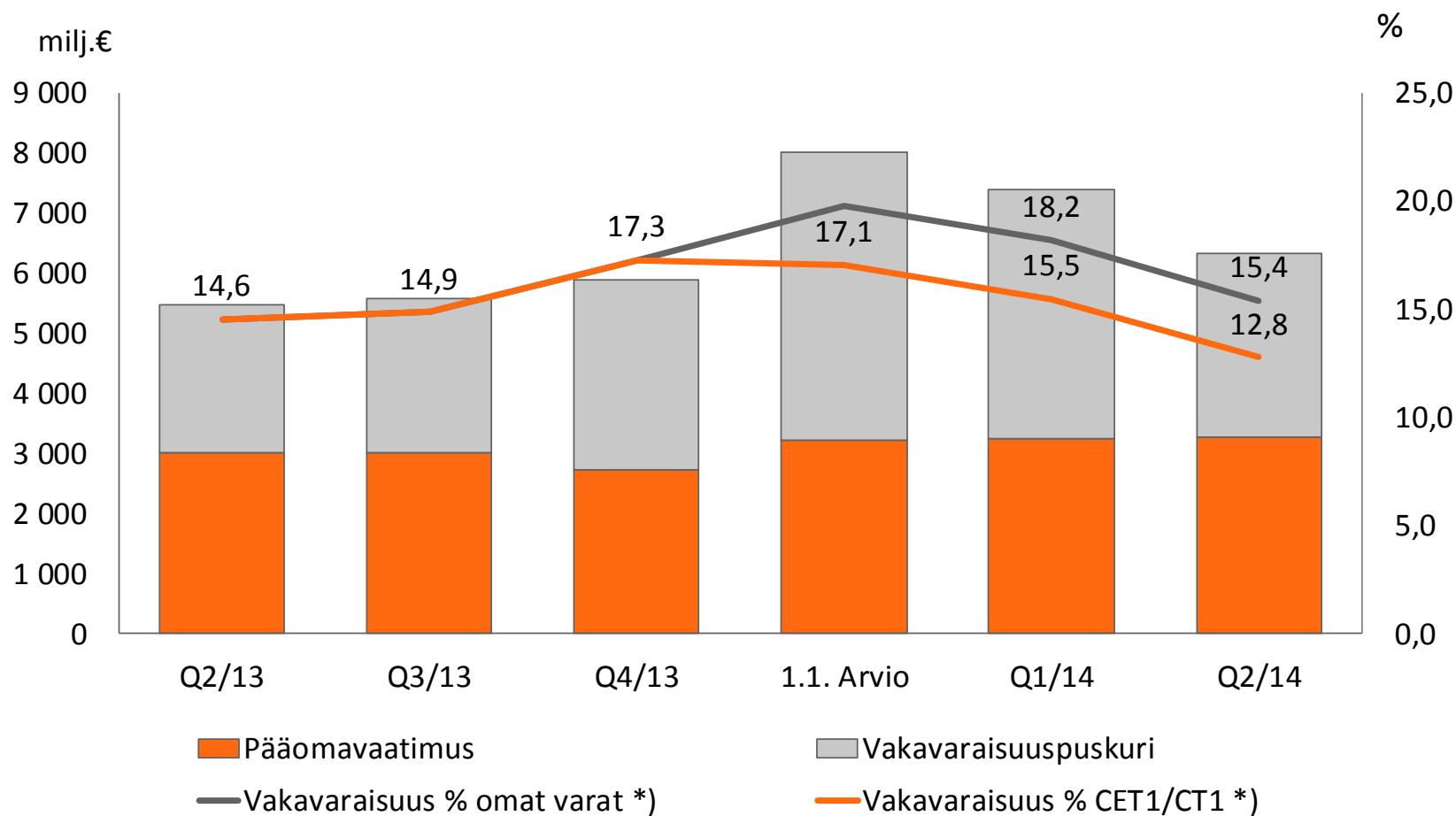
OP-yhteenliittymän vakavaraisuuden luottoriski lasketaan sisäisten luokitusten menetelmällä

- Sisäisten luokitusten menetelmää (IRBA) sovelletaan vastuuryhmissä
  - Vähittäisvastuut
  - Yritysvastuut (FIRB, perusmenetelmä)
  - Luottolaitosvastuut (FIRB, perusmenetelmä)
- Standardimenetelmää (SA) sovelletaan valtiovastuisiin
- Oman pääoman ehtoisiin sijoituksiin sovelletaan yksinkertaista- ja PD/LGD-menetelmää

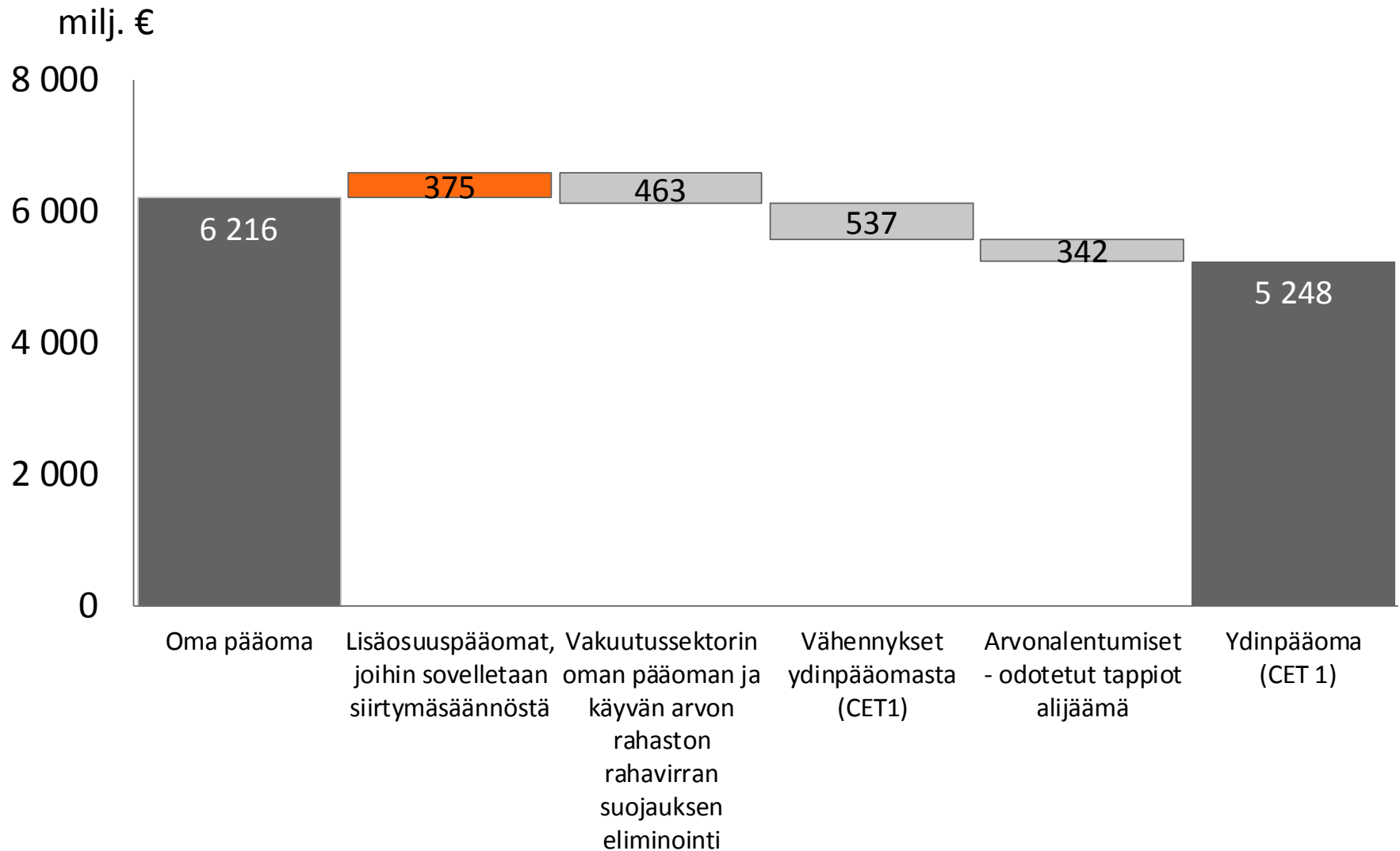
Osuuspankkien yhteenliittymä

Omat varat ja vakavaraisuus

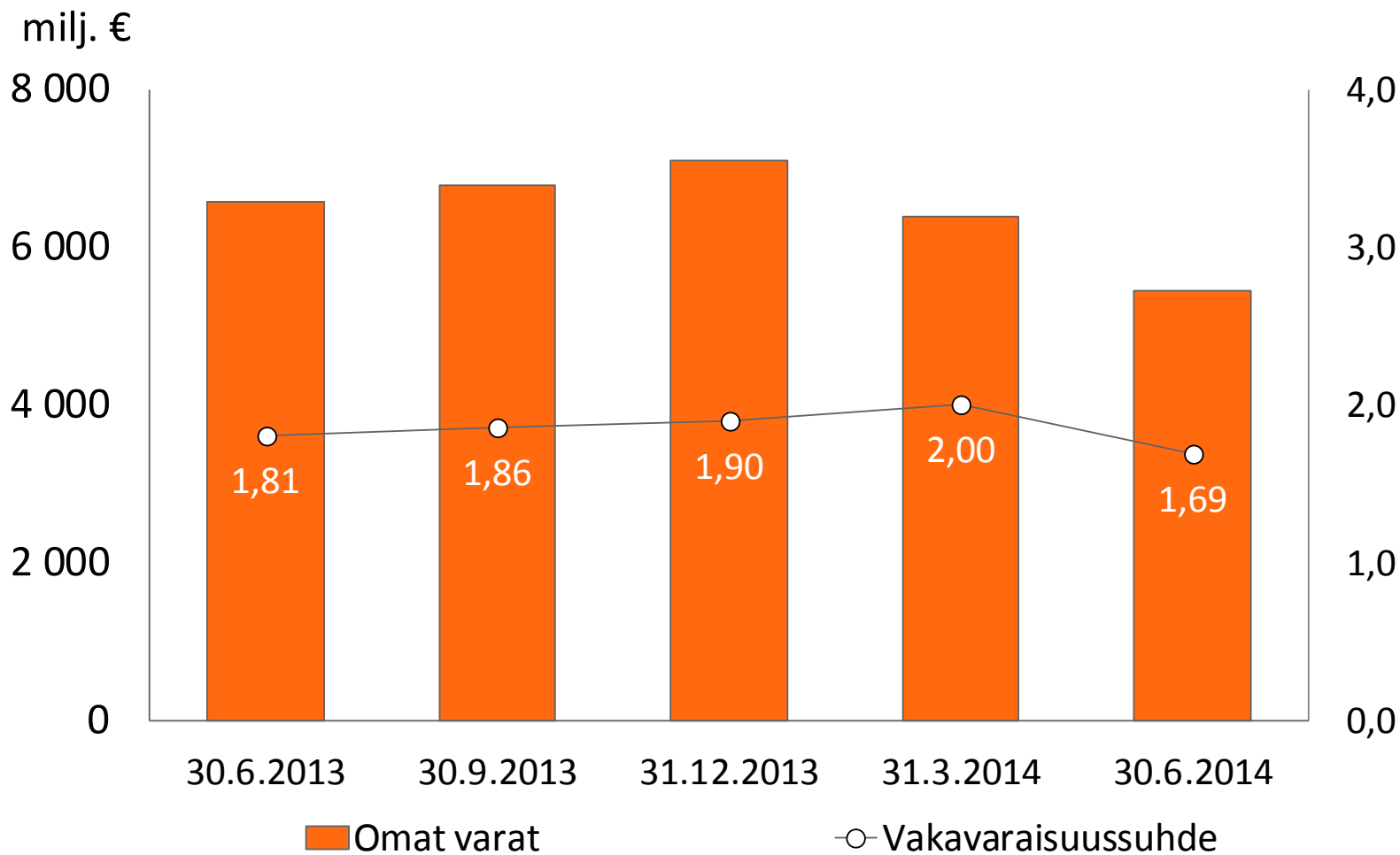
*) Q4/13 asti CRD3 mukaan ennen IRBA siirtymäsäännöksiä (Basel I lattia)

Ydinpääoman (CET1) muodostuminen 30.6.2014

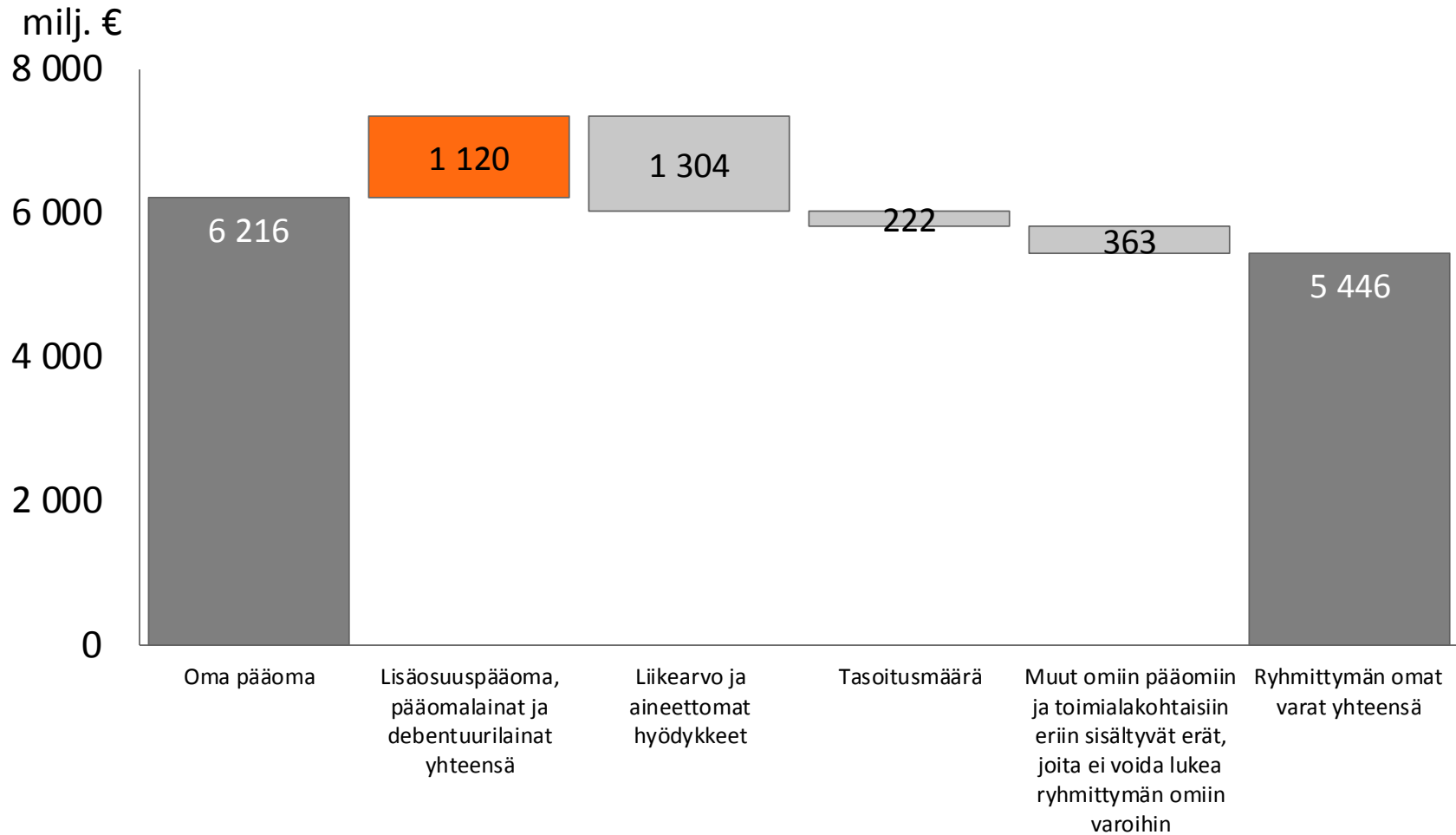

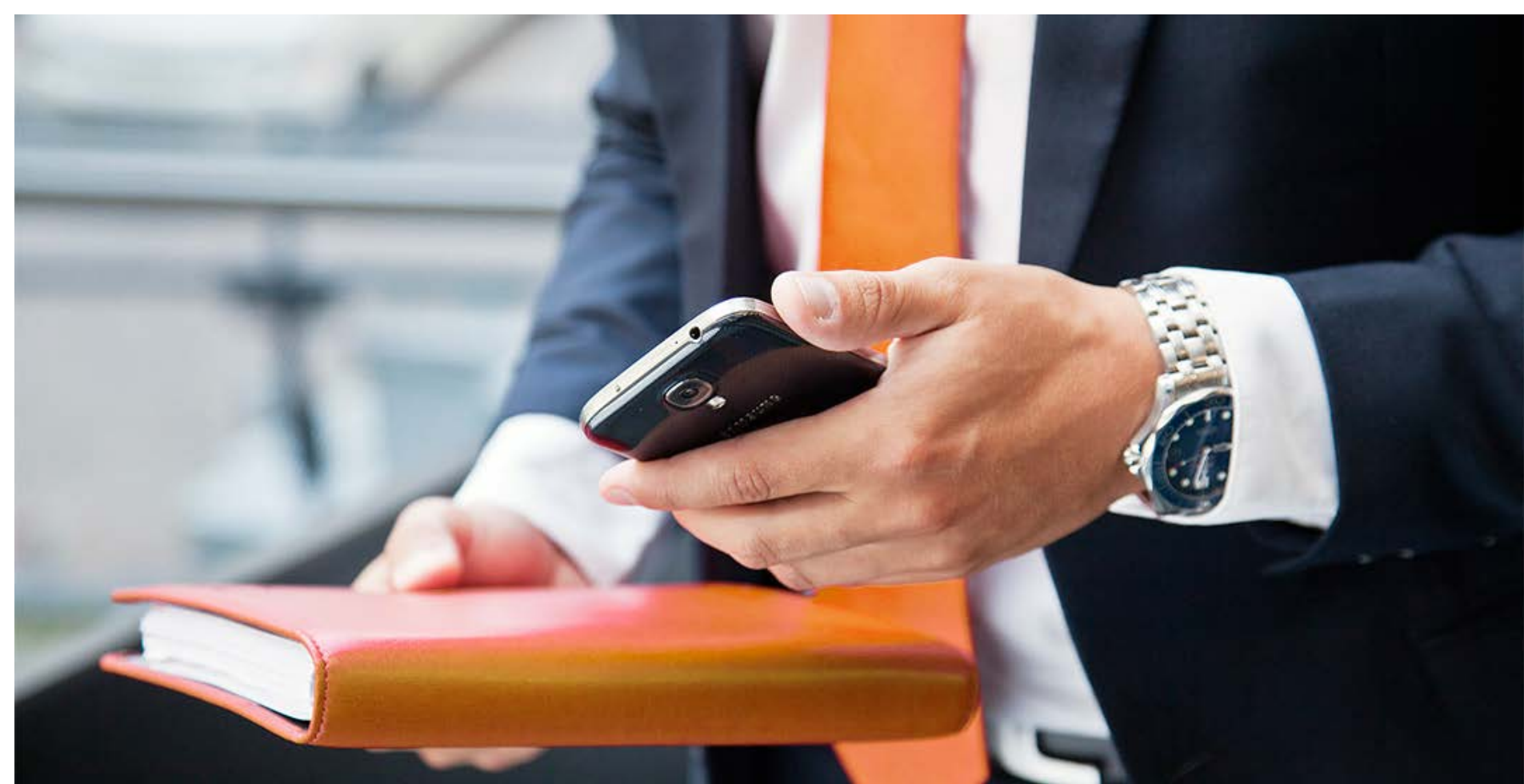
OP-Pohjola-ryhmä

Rava-lain mukainen vakavaraisuus

Rava-lain mukaisten omien varojen muodostuminen 30.6.2014

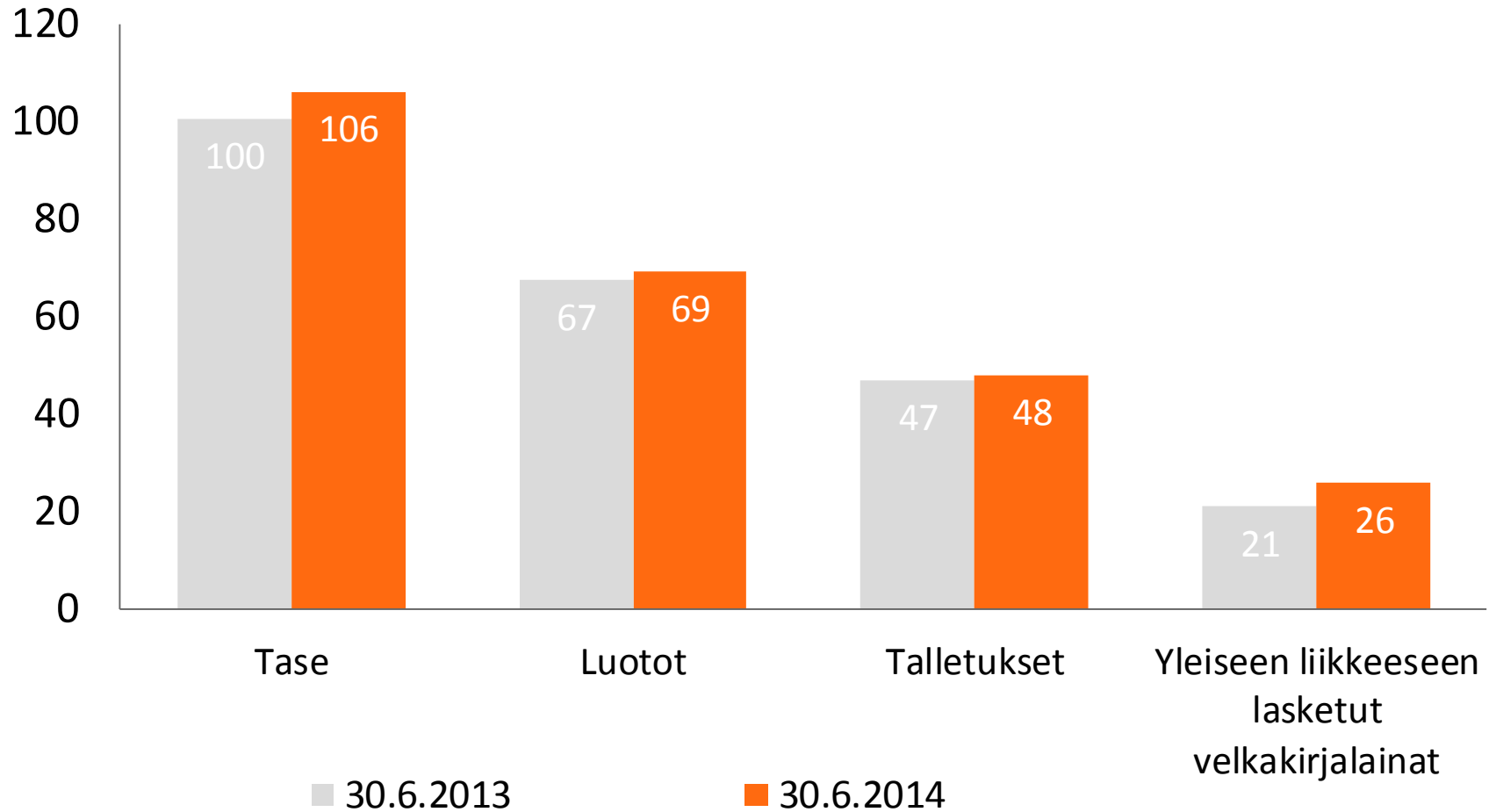

Tase

OP-Pohjola-ryhmä

Keskeisiä tase-eriä

mrd. €

OP-Pohjola-ryhmä

Tase

milj. €	30.6.2014	30.6.2013	Muutos	
			milj. e	%
Saamiset luottolaitoksilta	588	798	-210	-26,4
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	514	395	119	30,0
Saamiset asiakkailta	69 275	67 441	1 834	2,7
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 807	3 605	202	5,6
Henkivakuutustoiminnan varat	10 786	9 186	1 600	17,4
Sijoitusomaisuus	9 285	7 599	1 686	22,2
Muut erät	11 870	11 439	431	3,8
Varat yhteensä	106 124	100 463	5 661	5,6
Velat luottolaitoksille	1 194	1 424	-230	-16,1
Velat asiakkaille	49 514	49 727	-213	-0,4
Vahinkovakuutustoiminnan velat	3 067	2 935	133	4,5
Henkivakuutustoiminnan velat	10 633	9 212	1 421	15,4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	25 871	20 976	4 895	23,3
Muu vieras pääoma	9 630	8 940	690	7,7
Oma pääoma	6 216	7 250	-1 034	-14,3
Velat ja oma pääoma yhteensä	106 124	100 463	5 661	5,6

OP-Pohjola-ryhmä

Oma pääoma ja osuuspääoma

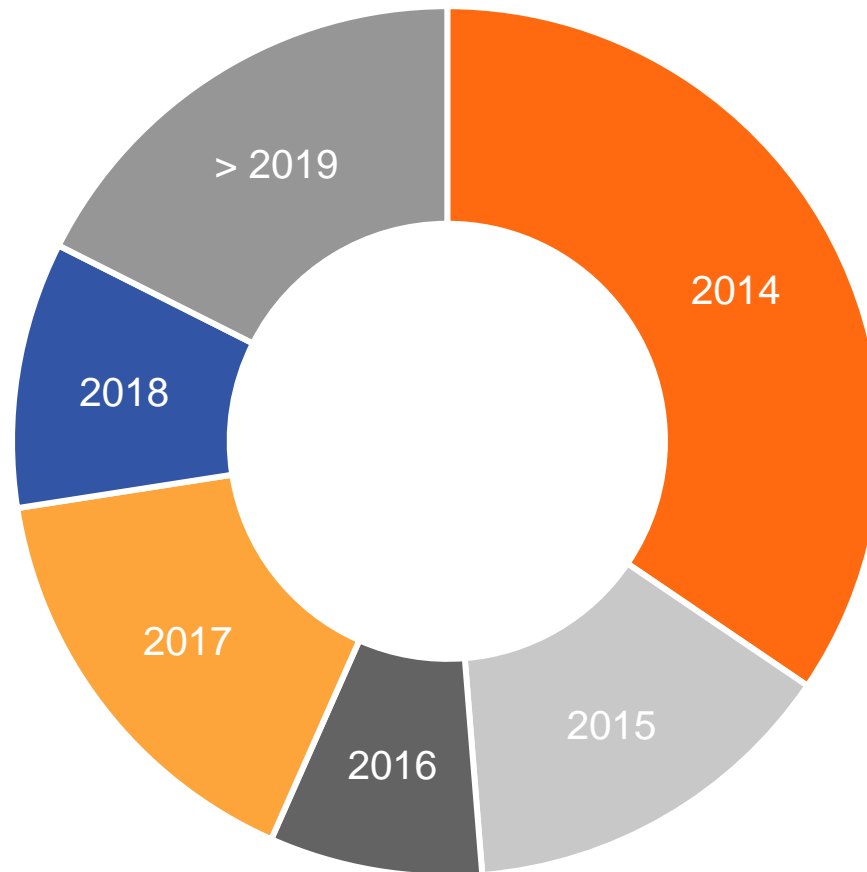
milj. €	30.6.2014	30.6.2013	muutos	
			milj. €	%
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus	6 135	7 173	-1 038	-14,5
Osake- ja osuuspääoma	841	338	503	148,6
Osakepääoma	0	200	-200	
Jäsenosuudet	145	138	7	5,0
Tuotto-osuudet	696		696	
Käyvän arvon rahasto	362	218	144	65,9
Muut rahastot	2 179	2 729	-550	-20,2
Kertyneet voittovarot	2 753	3 887	-1 134	-29,2
Määräysvallattomien osuus	81	77	4	4,7
Oma pääoma yhteensä	6 216	7 250	-1 569	-21,6
Lisäosuudet	375	643	-268	-41,7

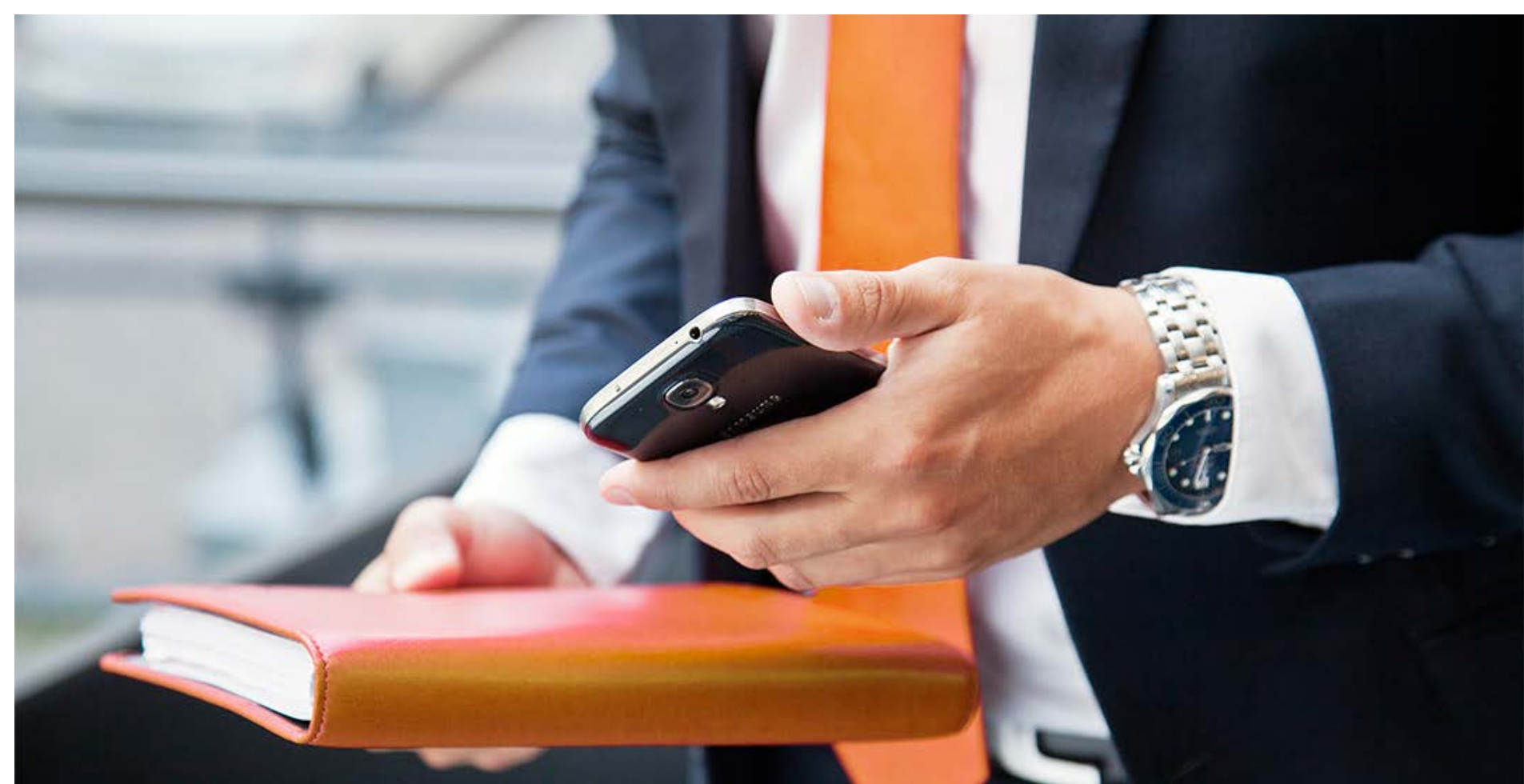
OP-Pohjola-ryhmä

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjalainat

Erääntyminen 30.6.2014

yhteensä 25,9 mrd. €

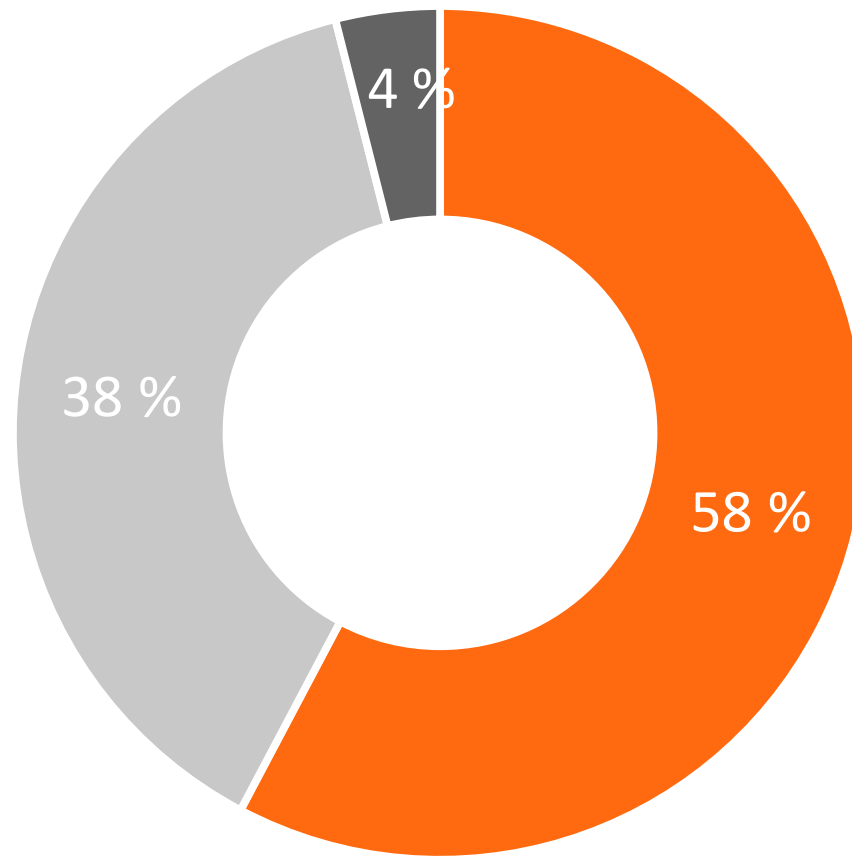

Luotot ja asiakasvarat

OP-Pohjola-ryhmä

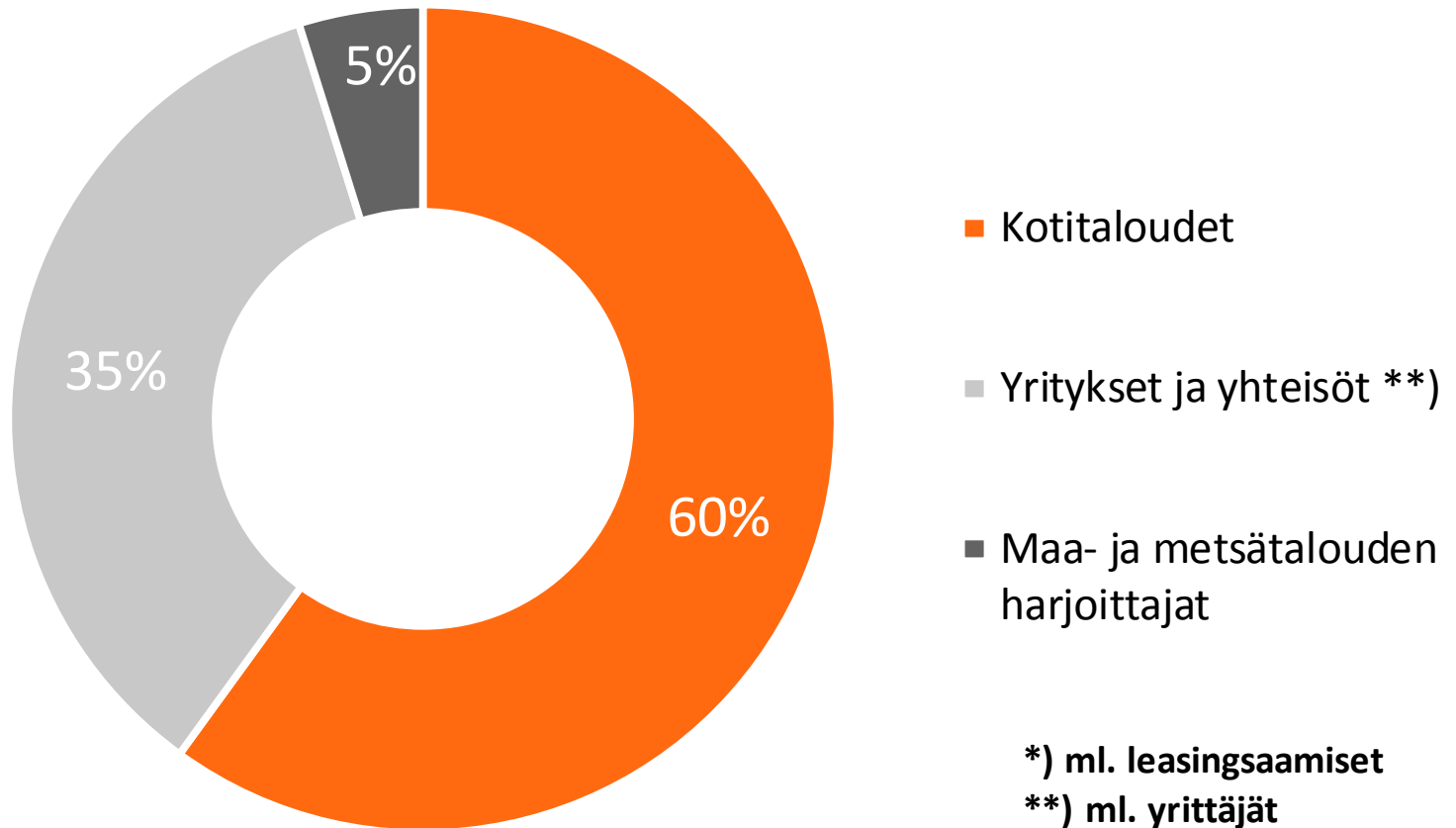
Talletukset

30.6.2014

- Kotitaloudet
  - Yritykset ja yhteisöt *)
  - Maa- ja metsätalouden harjoittajat
- *) ml. yrittäjät**

OP-Pohjola-ryhmä
Luotot* asiakasryhmittäin
30.6.2014

OP-Pohjola-ryhmä

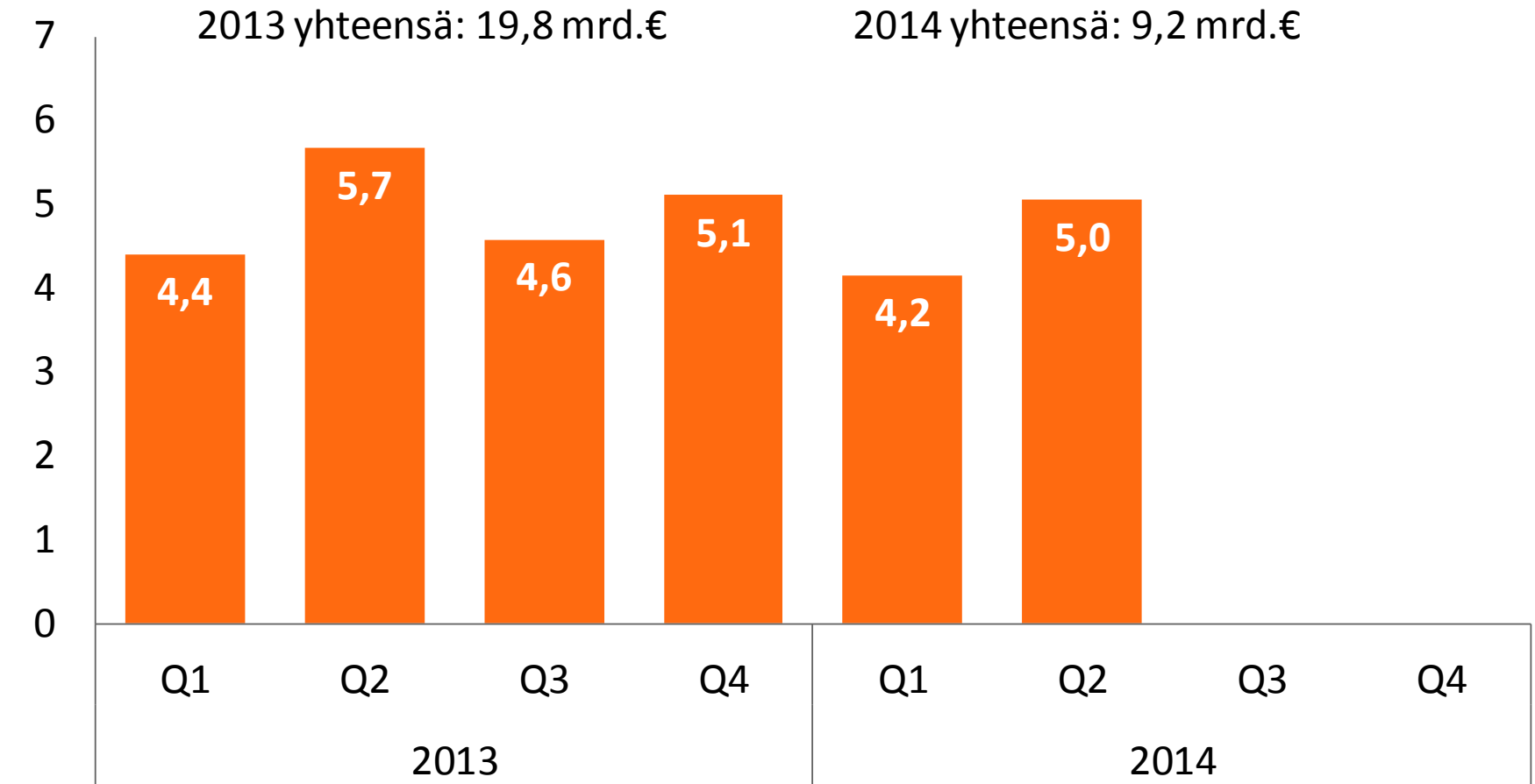
Luotto- ja takauskanta sektoreittain

Milj. €	30.6.2014	30.6.2013	milj. €	Muutos, %
Koti- ja ulkomaiset yritykset ja asuntoyhteisöt	25 626	25 279	347	1,4
Asuntojen vuokraus ja hallinta ml. asuntoyhteisöt	5 862	5 210	651	12,5
Muiden kiinteistöjen hallinta	3 256	3 166	90	2,8
Kauppa	2 769	2 748	21	0,8
Palvelut	1 935	1 739	196	11,3
Rakentaminen	1 758	1 794	-36	-2,0
Energia	1 600	1 263	337	26,7
Kuljetus ja varastointi	1 509	1 543	-34	-2,2
Kone ja laitteollisuus (ml.huolto)	1 380	1 326	54	4,1
Maatalous, metsätalous, kalatalous	818	859	-41	-4,7
Metsäteollisuus	745	800	-56	-6,9
Omien kiinteistöjen kauppa	640	937	-297	-31,7
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	609	1 027	-418	-40,7
Metalliteollisuus	546	646	-100	-15,5
Elintarviketeollisuus	499	568	-69	-12,2
Kemian teollisuus	335	340	-6	-1,7
Muu teollisuus	277	319	-41	-13,0
Muut yritykset	1 088	994	94	9,5
Julkisyhteisöt ja voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	1 259	1 290	-31	-2,4
Kotitaloudet	44 950	43 812	1 138	2,6
Oikaisuerät ja muut sektorit	533	-96	629	
Yhteensä	72 369	70 285	2 083	3,0

OP-Pohjola-ryhmä

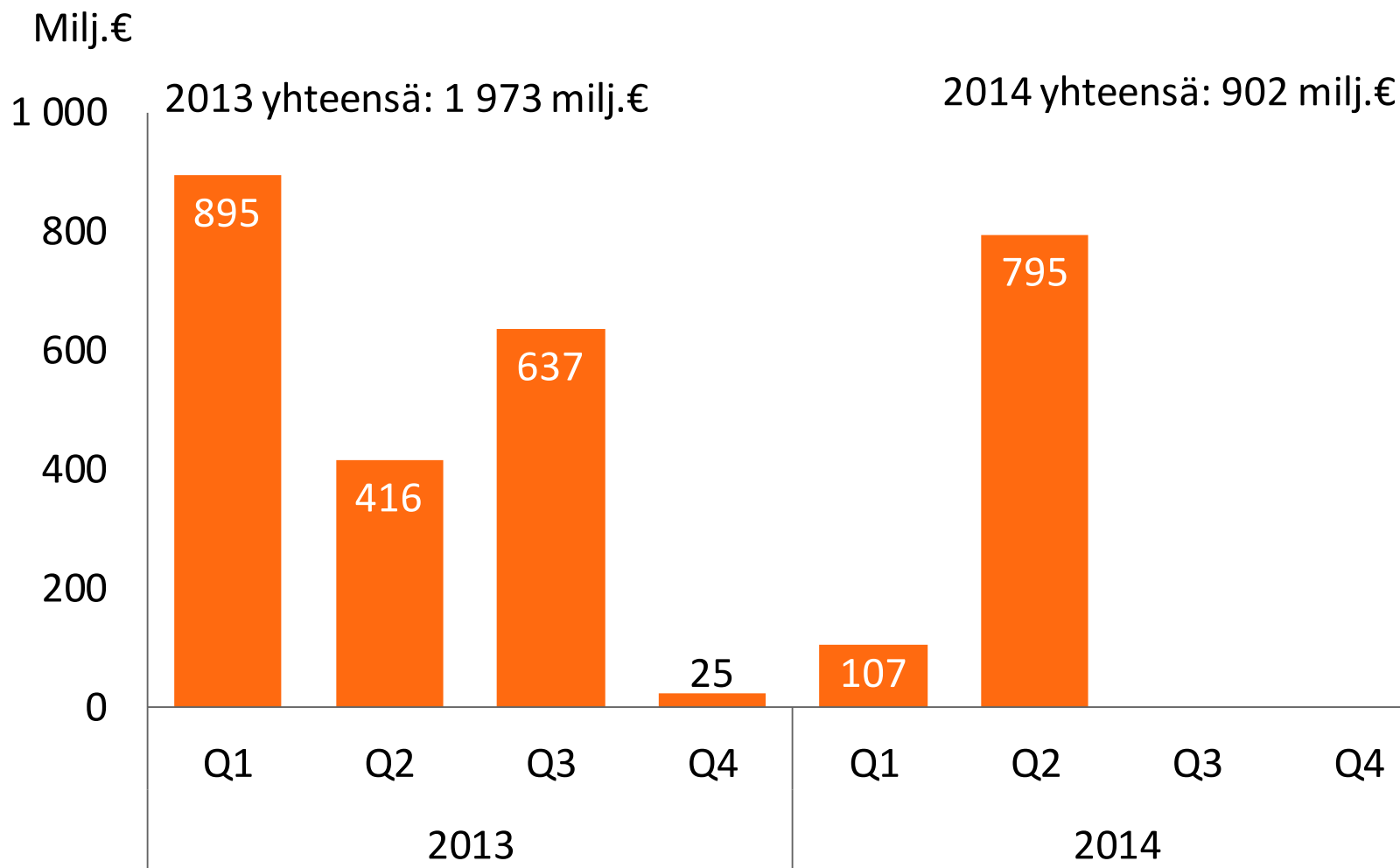
Uudet nostetut luotot vuosineljänneksittäin

Mrd.€

OP-Pohjola-ryhmä

Rahastojen nettomyynti vuosineljänneksittäin

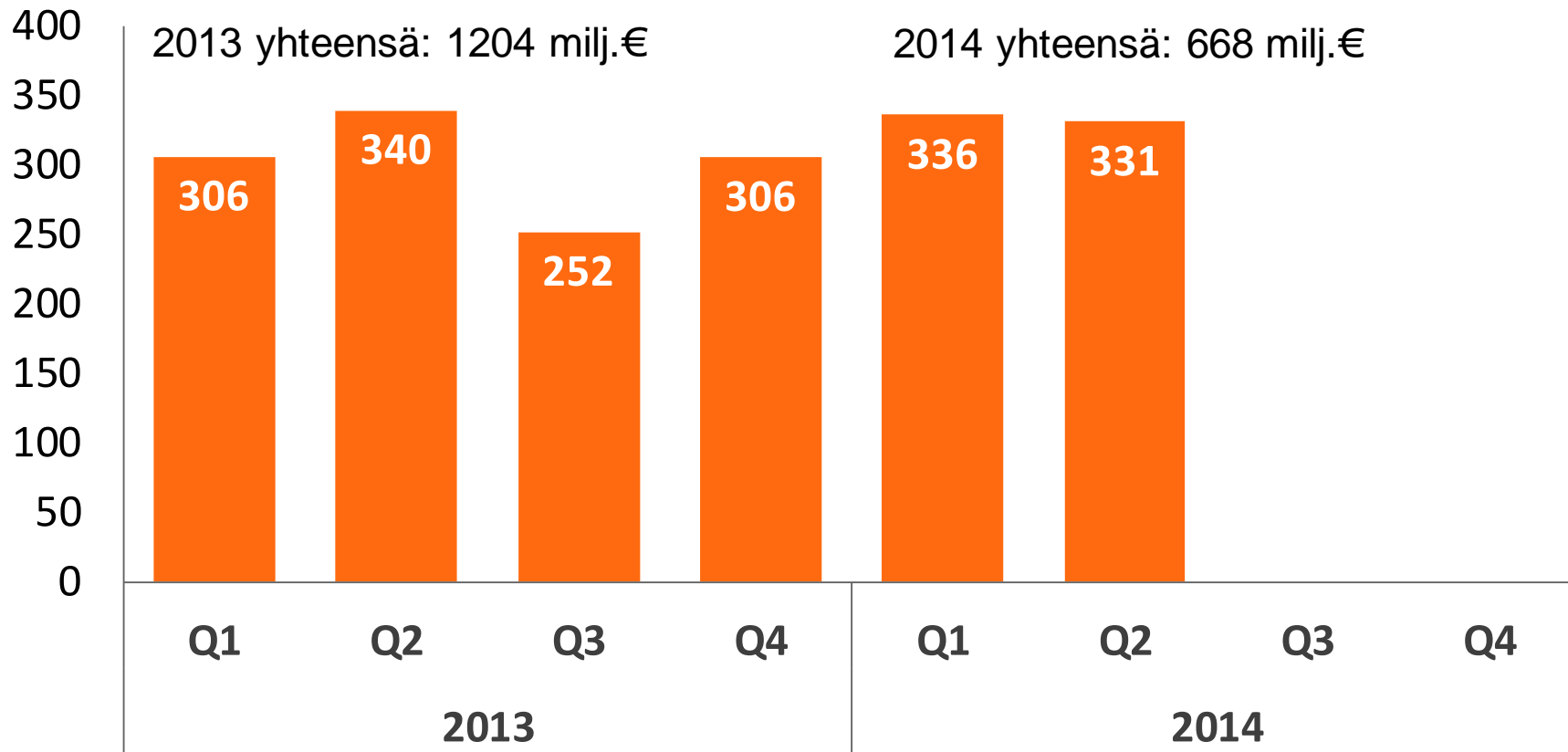

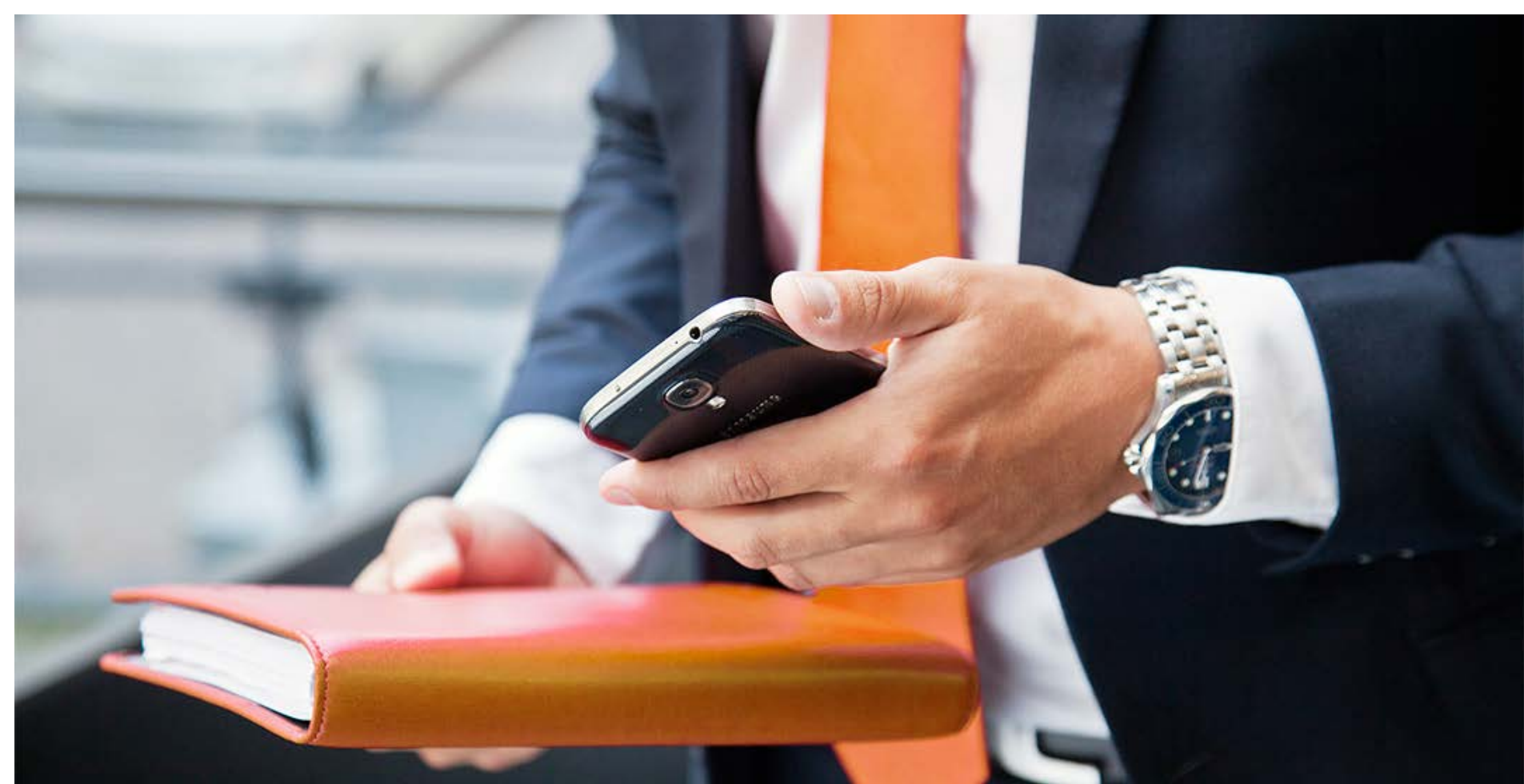

OP-Pohjola-ryhmä

Henki- ja eläkevakuutusten maksutulo vuosineljänneksittäin

Milj.€

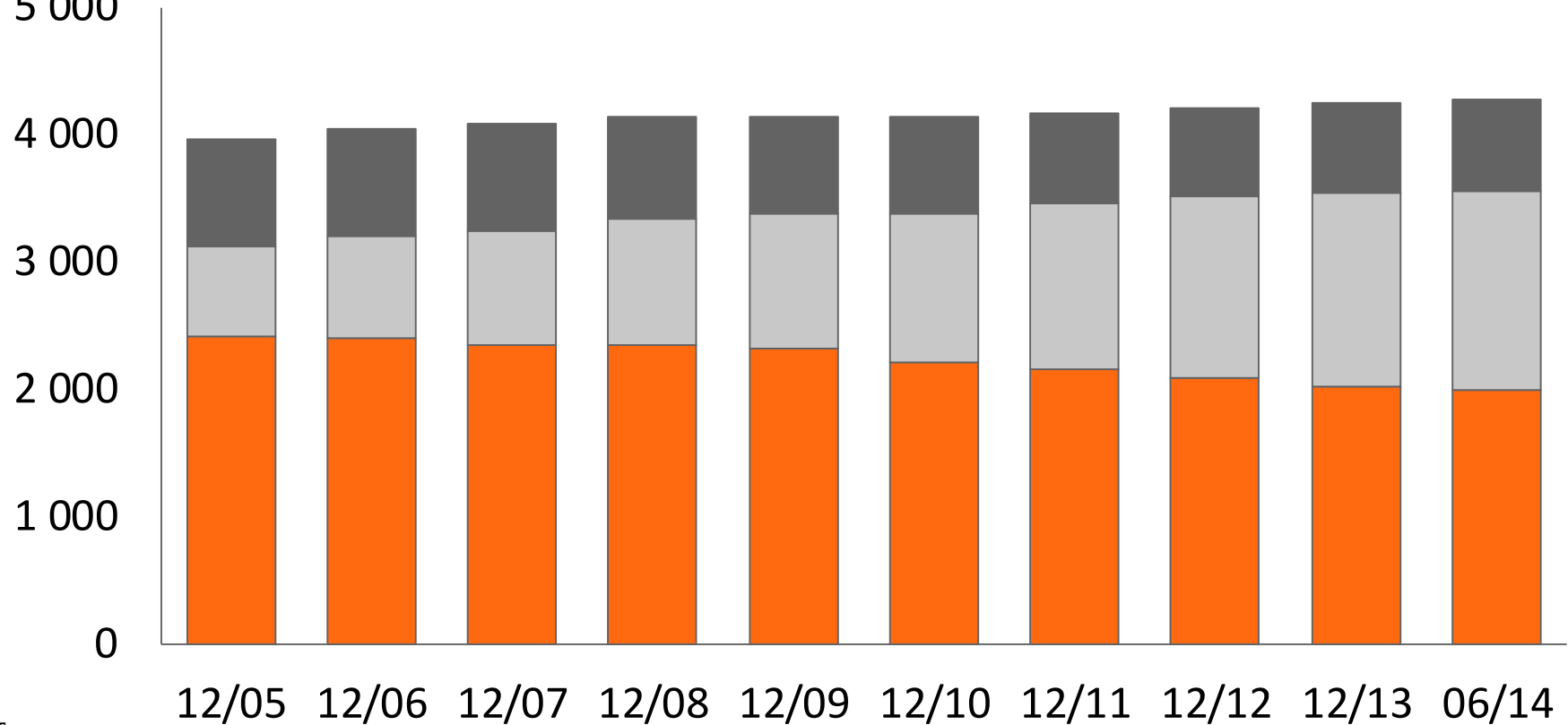

Asiakkaat, jäsenet, ym.

OP-Pohjola-ryhmä

Asiakaskannan jakautuminen

1 000 asiakasta
5 000

■ Pankkiasiakkaat

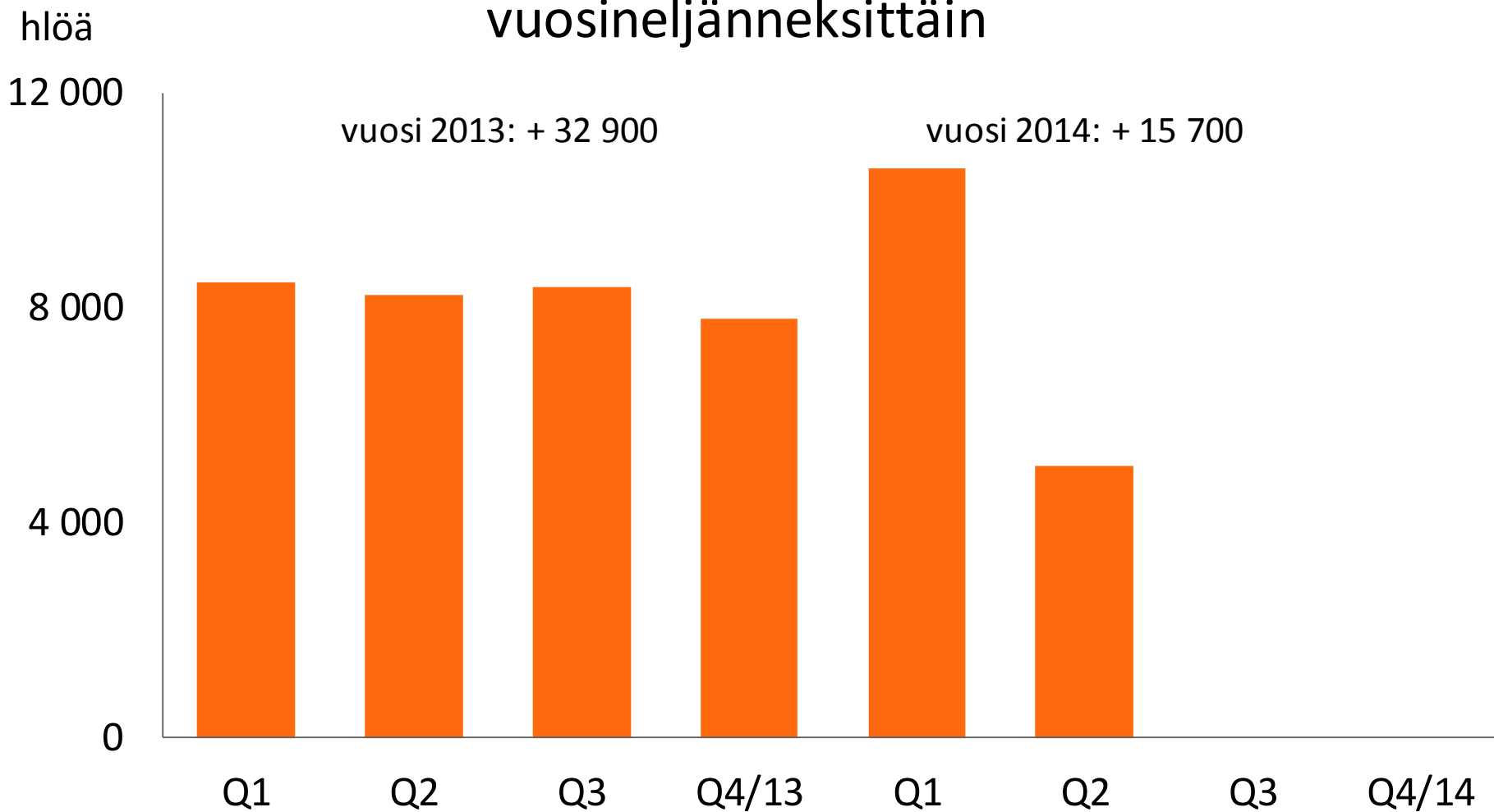
■ Pankki- ja vahinkovakuutusas.

■ Vahinkovakuutusasiakkaat

OP-Pohjola-ryhmä

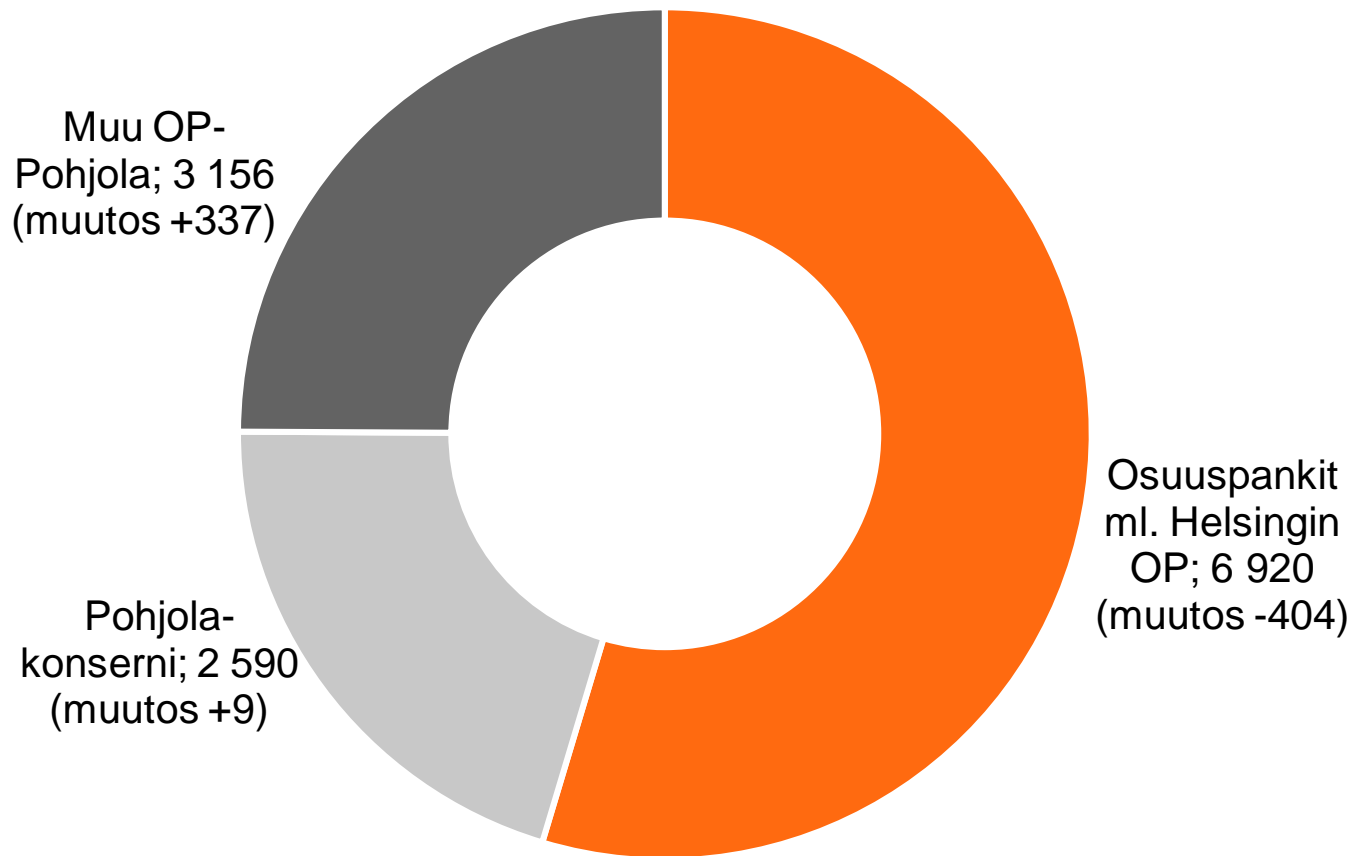
Omistajajäsenten nettolisäys vuosineljänneksittäin

OP-Pohjola-ryhmän henkilöstö

30.6.2014

yhteensä 12 666 henkilöä (-58 vuodessa)

OP-Pohjola-ryhmän palveluverkosto

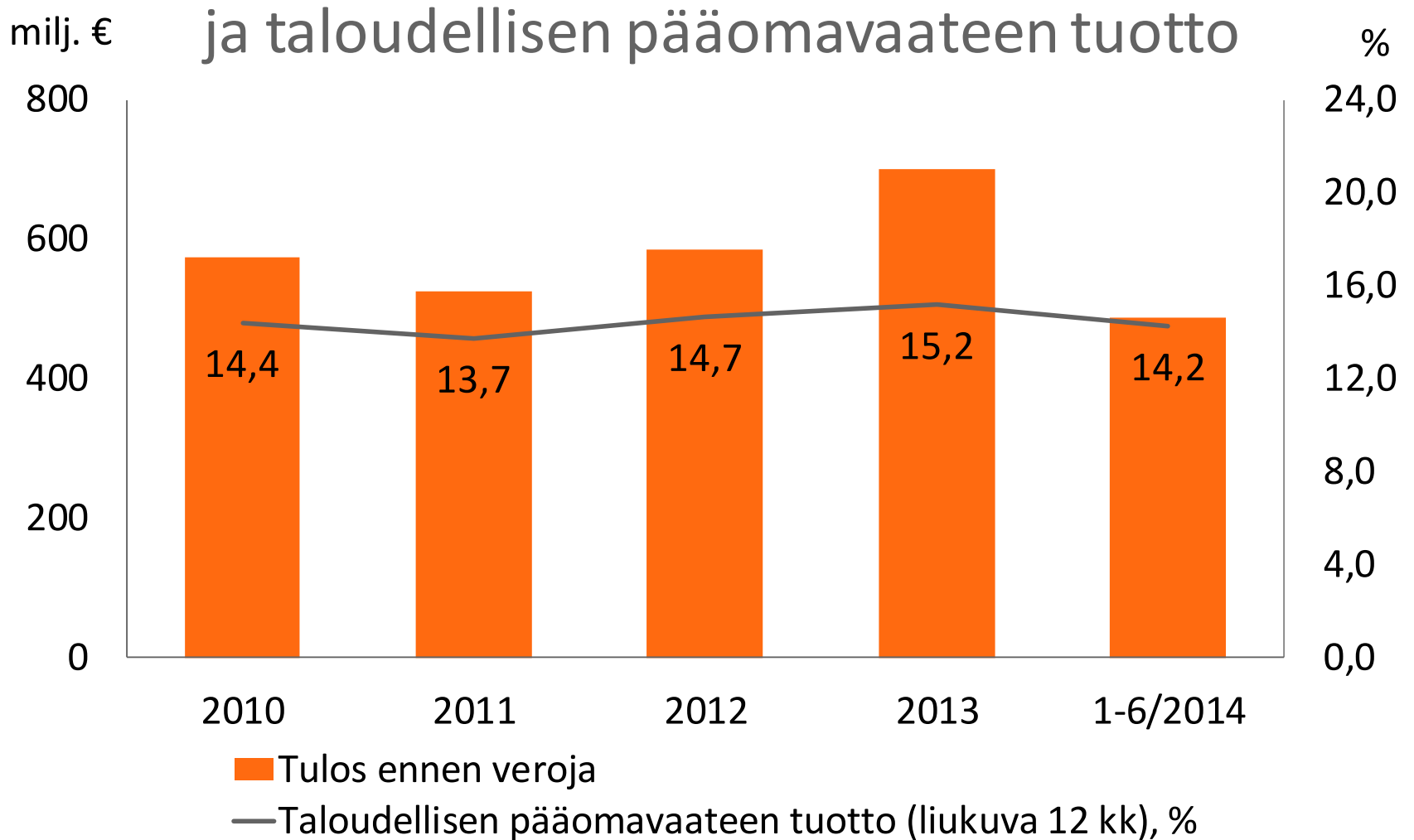
	Kesäkuu 2014	12 kk:n muutos
Kävijämäärät op.fi	10 627 973	0,3 %
OP-Mobiilin käyttäjien määrä	430 094	n/a
Pivo-sovelluksen lataukset (1-6/2014)	300 000	n/a
Henkilöasiakkaiden verkkopalvelusopimukset	1 612 420	+23 373 kpl
Pankkien toimipaikat	459	- 13 kpl
joissa sekä vahinkovakuutus- että pankkipalvelut	350	+/- 0
Private Banking –toimipaikat	40	+2 kpl
OP-Kiinteistökeskusten toimipaikat	162	- 8 kpl
Internet-asiakaspäätteet	456	-26 kpl
Seuraajat Facebookissa (OP-Pohjola-ryhmä ja osuuspankit)	126 438	+78 098 kpl
Seuraajat Twitterissa	3864	+2702 kpl
Seuraajat LinkedInissä (OP-Pohjola ja Pohjola yhteensä)	5591	+ 2405 kpl
Asiakaskontakteja puhelinpalvelussa kesäkuussa 2014	232 373	+3385 kpl

5-vuotisaikasarjat

OP-Pohjola-ryhmä

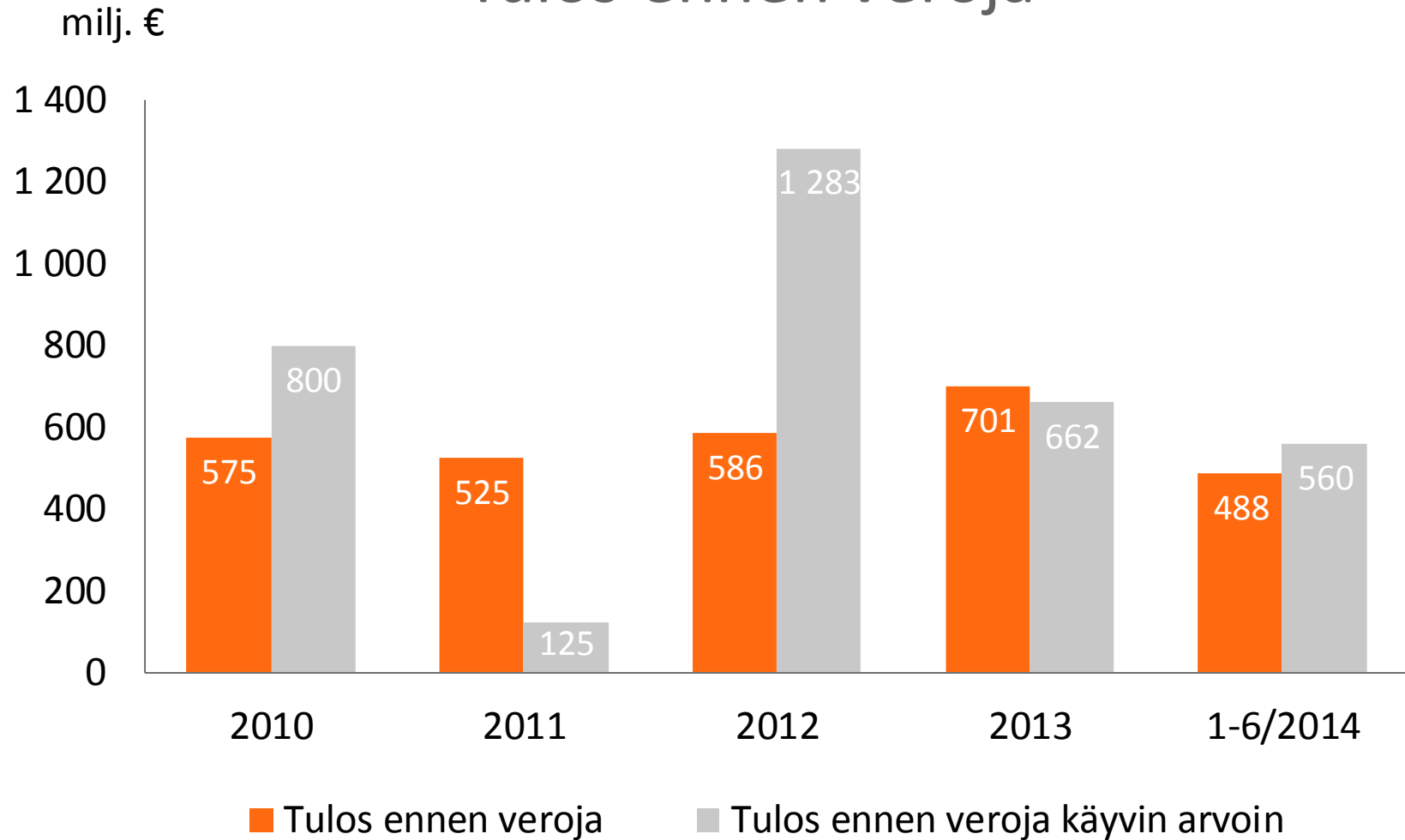
Tulos ennen veroja

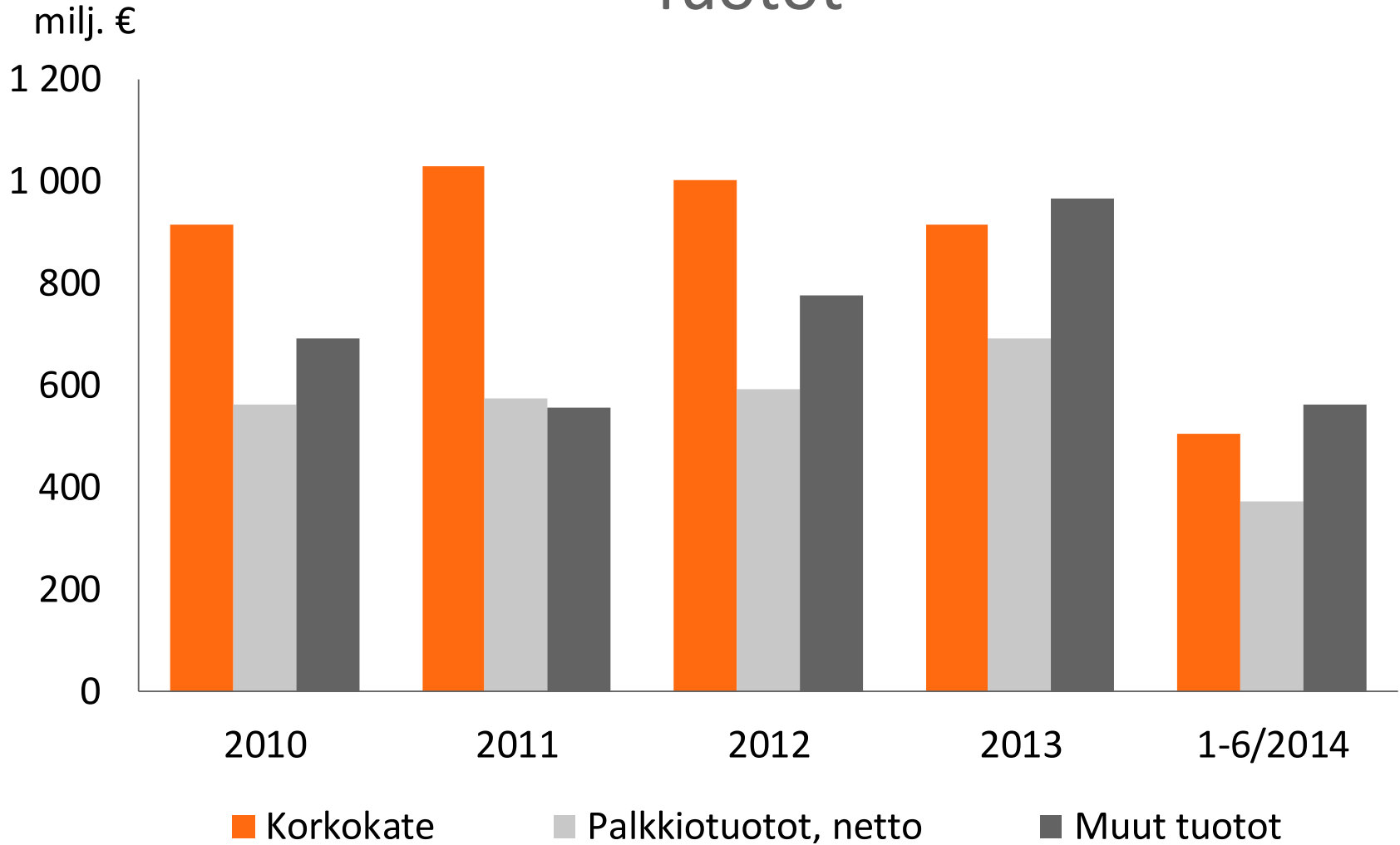
OP-Pohjola-ryhmä

Tulos ennen veroja

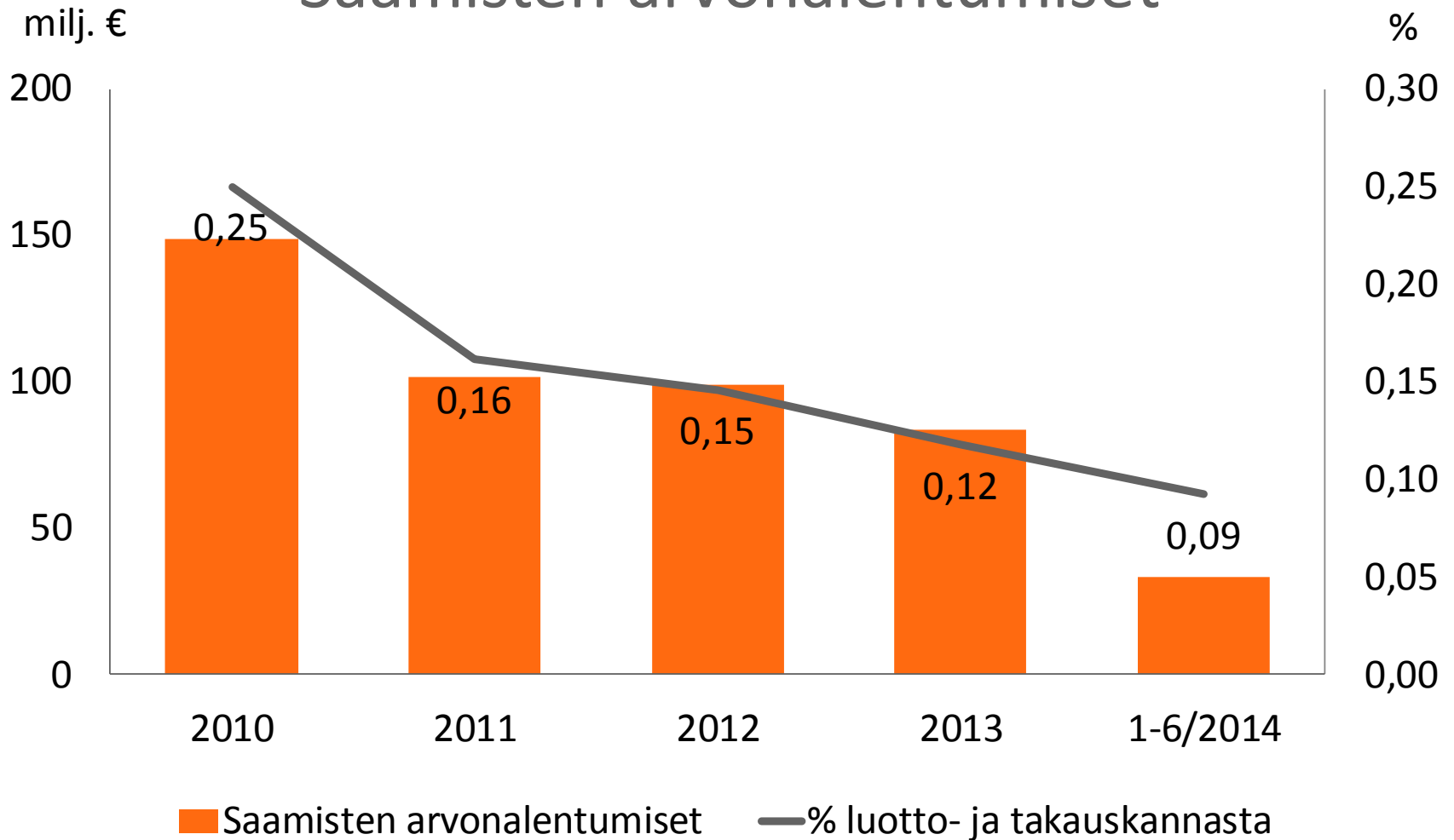
OP-Pohjola-ryhmä

Tuotot

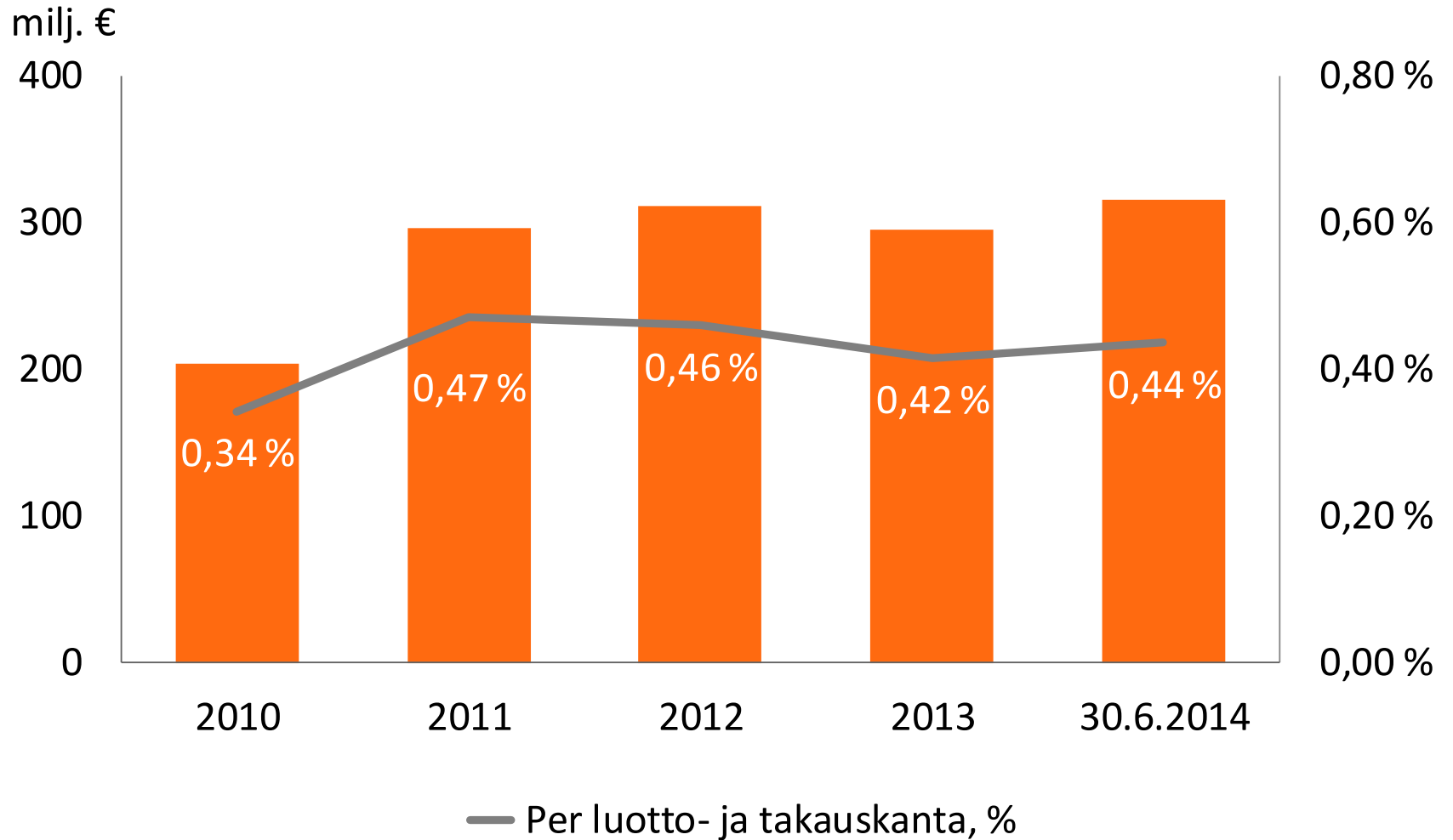
OP-Pohjola-ryhmä

Saamisten arvonalentumiset

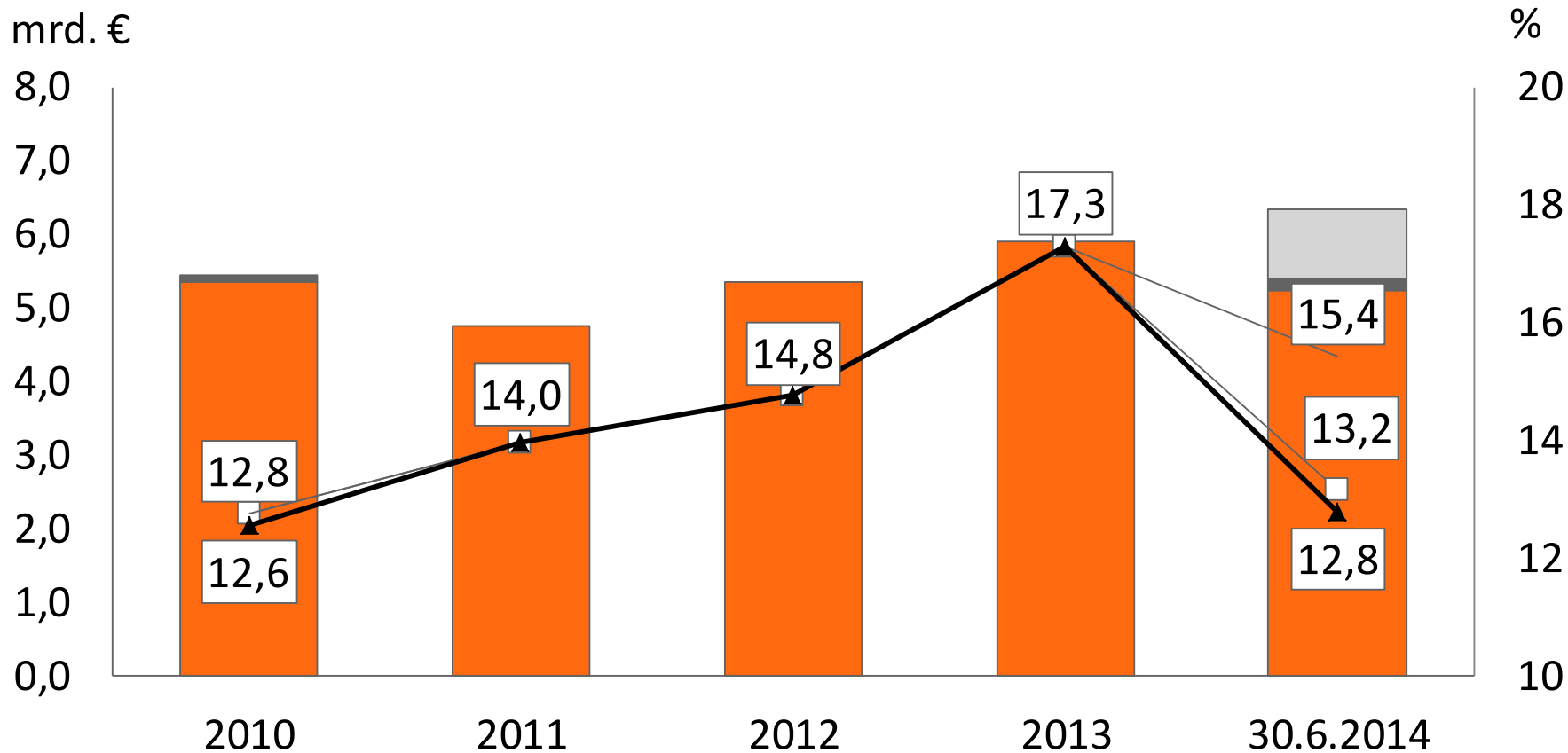
OP-Pohjola-ryhmä

Yli 90 pv erääntyneet saamiset

Osuuspankkien yhteenliittymä

Omat varat ja vakavaraisuus

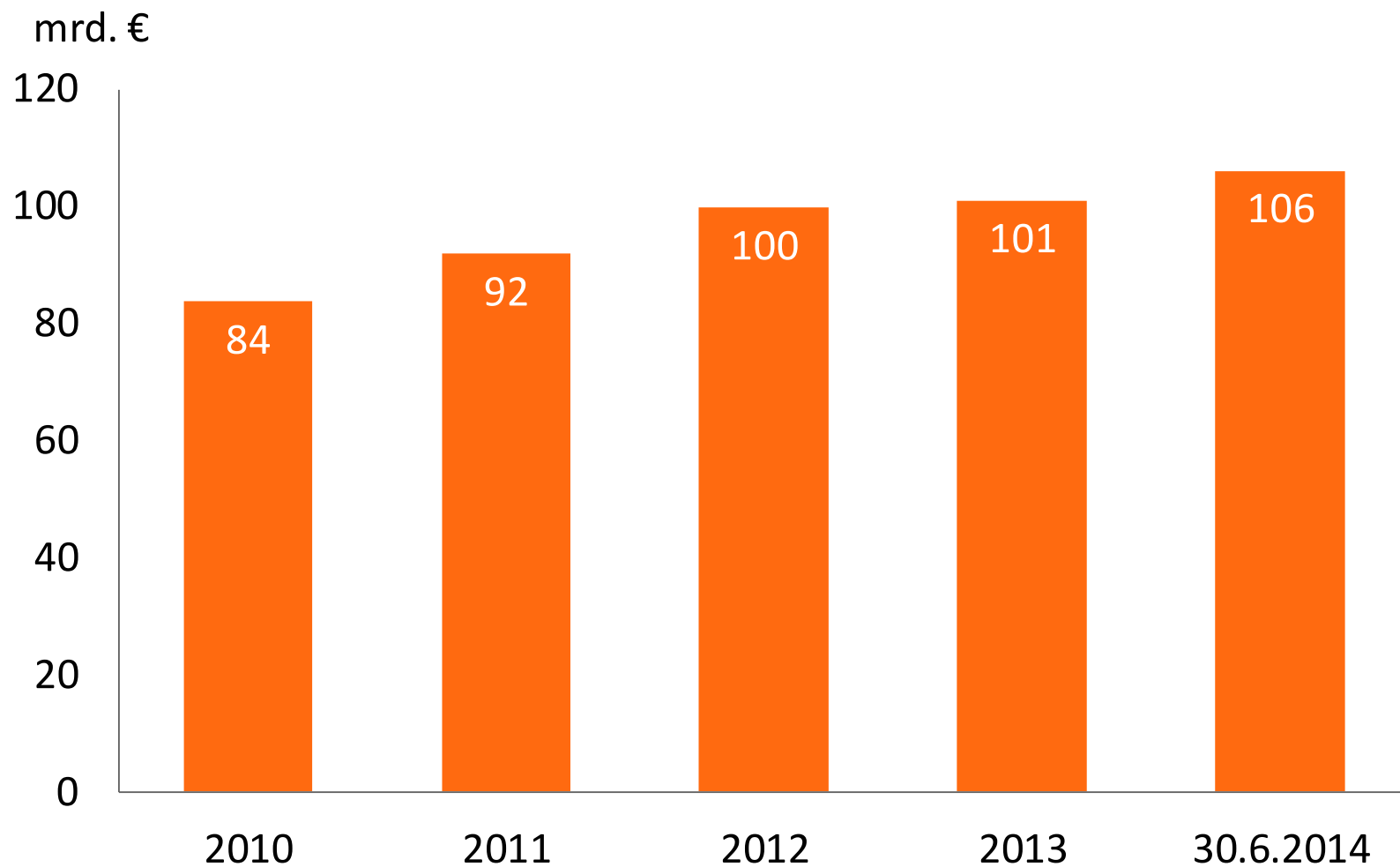
■ Core Tier 1/CET1 pääoma
■ Toissijainen pääoma (T2)
 — Vakavaraisuus, %

■ Hybridi-instrumentit/Ensisijainen lisäpääoma (AT1)
□ Tier 1 ennen siirtymäsääntöjä, %
▲ Core Tier 1 ennen siirtymäsääntöjä, %/CET1, %

2013 asti CRD3 mukaan ennen IRBA siirtymäsäännöksiä (Basel I lattia)

OP-Pohjola-ryhmä

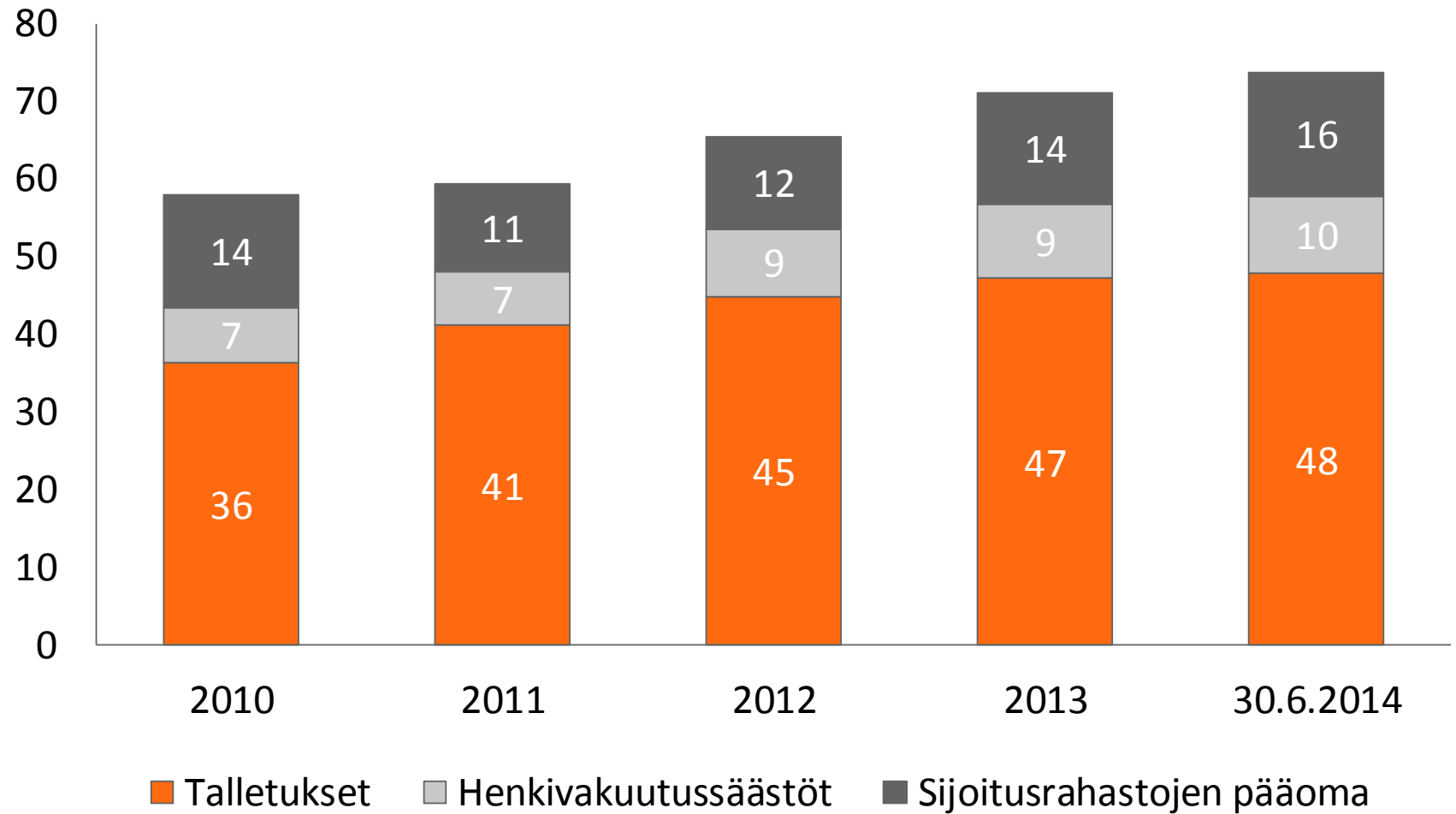
Taseen loppusumma

OP-Pohjola-ryhmä

Asiakasvarat

mrd. €

■ Talletukset

■ Henkivakuutussäästöt

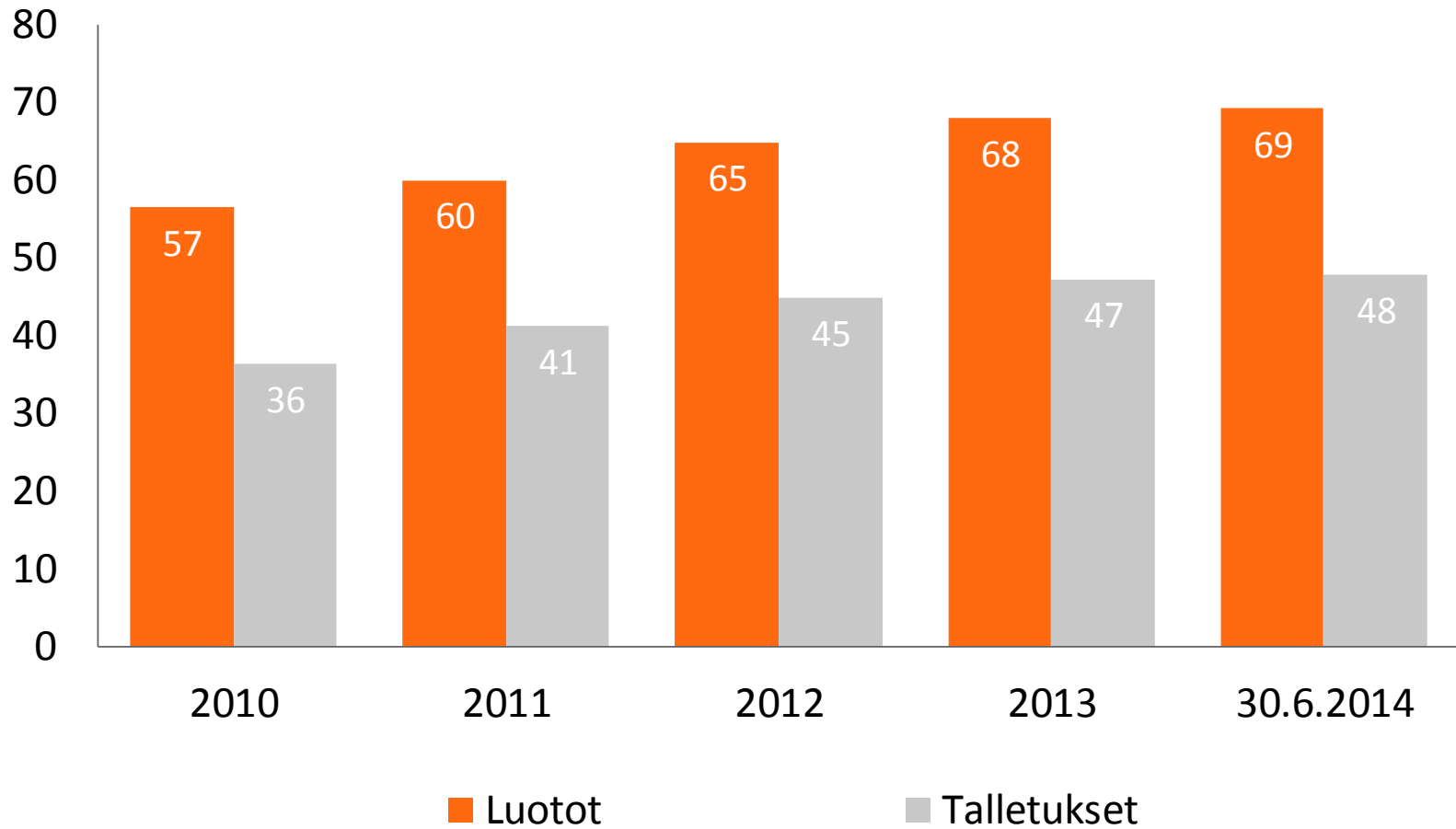
■ Sijoitusrahastojen pääoma

OP-Pohjola-ryhmä

Luotot ja talletukset

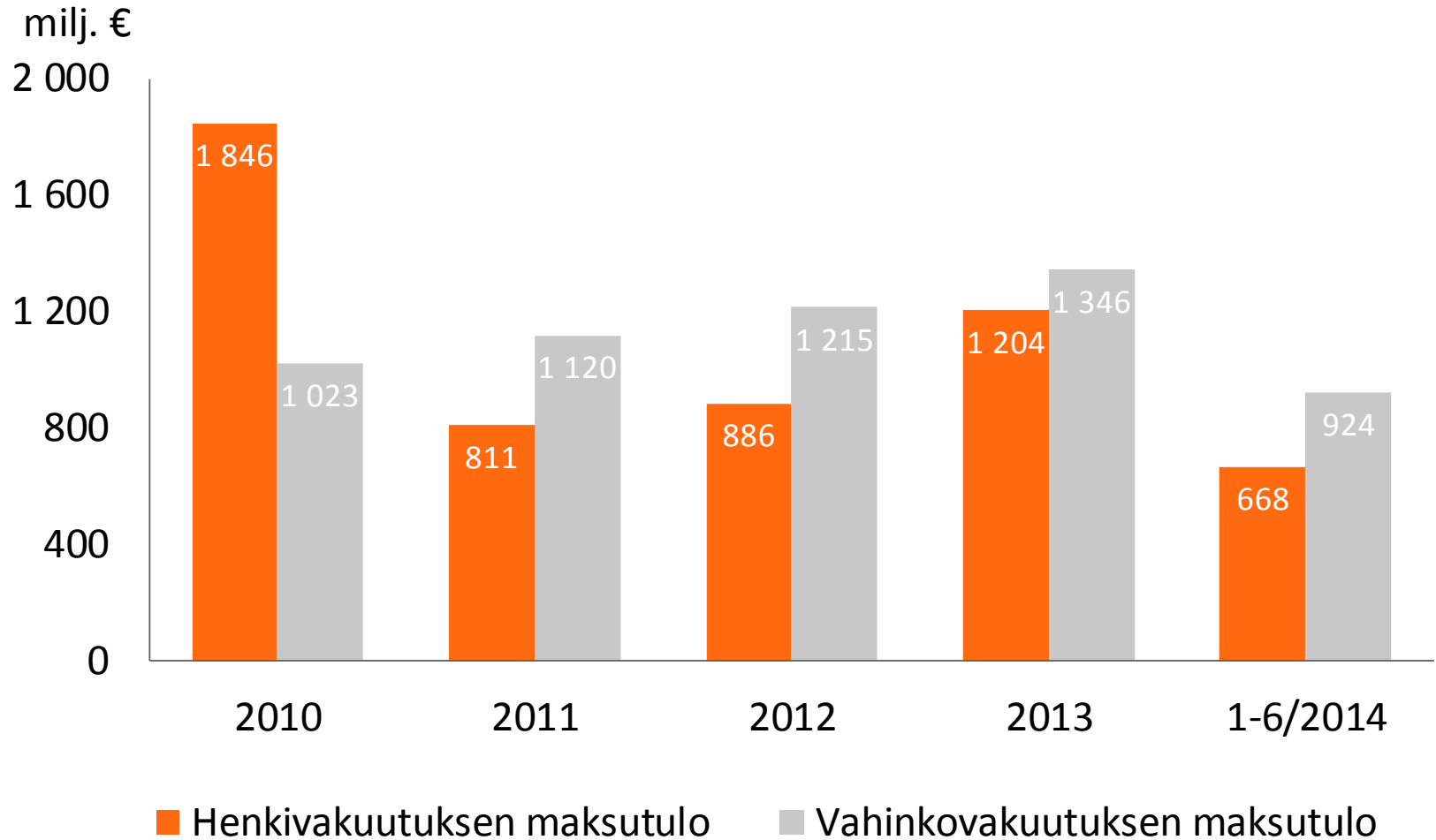
mrd. €

OP-Pohjola-ryhmä

Henki- ja vahinkovakuutuksen maksutulo

Kiitos